

Wilno rozbłysło świątecznym blaskiem.

Na placu Katedralnym stanęła 16-metrowa choinka

Fot. Marian Paluszkiewicz

W sobotni wieczór plac Katedralny w Wilnie wypełniły tłumy. Główna świąteczna choinka miasta migotała jak gwiazdy, a wokół słychać było śmiech dzieci, rozmowy dorosłych i telefony wykonujące zdjęcia. Wśród zachwyty nad dekoracjami pojawiały się też głosy, że wszystko jest zbyt drogie, ale najmłodsi i tak byli oczarowani. »10

Podatek od nieruchomości: ile zapłacimy w 2026 roku? »9

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

Jak stolica Litwy stała się Zieloną Stolicą Europy »12-13

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

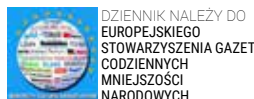
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: Vš „Kurier Wileński”

Druk: Vš „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone z opinią redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Leon XIV w Turcji i Libanie w 1700. rocznicę wiekopomnego wydarzenia

Papież Leon XIV rozpoczął swoją pierwszą zagraniczną pielgrzymkę, odwiedzając Turcję i Liban. Podróż, zaplanowana jeszcze przez papieża Franciszka, zbiega się z ważną, aż 1700., rocznicą.

HISTORYCZNA PIELGRZYMKA

Leon XIV wyruszył z Rzymu w czwartek 27 listopada rano. Po trzygodzinnym locie papieski samolot wylądował w Ankarze, gdzie papieża przywitał m.in. nuncjusz apostolski w Turcji arcybiskup Marek Solczyński. Pierwszym punktem programu była wizyta w Mauzoleum Ataturka. To mauzoleum założyciela nowoczesnej Republiki Turcji, męża stanu, bardzo ważny punkt dla dzisiejszego państwa Turków.

Następnie Leon XIV udał się do Pałacu Prezydenckiego na spotkanie z Recepem Erdoğanem, prezydentem Turcji.

Następnie w Bibliotece Narodowej obaj przywódcy wygłosili przemówienia do przedstawicieli władz, społeczeństwa i korpusu dyplomatycznego. Leon XIV odwiedził również państwowy urząd ds. religii — Diyanet — gdzie spotkał się z muftim Safim Arpagusem. Wieczorem udał się do Stambułu.

SPOTKANIA W STAMBULE

W piątek rano papież spotkał się z duchowieństwem w katedrze Ducha Świętego. Mówił o bogatej historii chrześcijaństwa w Turcji, przypominając, że to na tych ziemiach uczniów Jezusa po raz pierwszy nazwano chrześcijanami.

„Z dumą wspominamy również wielką bizantyjską

przeszość” — powiedział Leon XIV, zaznaczając, że Kościół w Turcji jest niewielki, ale żywotny i aktywny w pomocy uchodźcom.

Następnie papież odwiedził dom opieki dla osób starszych prowadzony przez zakonnicę. „Osoby starsze są mądrością narodu, bogactwem dla wnuków, rodzin, całego społeczeństwa” — powiedział papież, zwracając się do podopiecznych.

1700 LAT PO SOBORZE NICEJSKIM

Kulminacyjnym punktem wizyty w Turcji była podróż do Izniku — dawnej Nicei — gdzie papież wziął udział w ceremonii upamiętniającej 1700. rocznicę Soboru Nicejskiego, gdzie w 325 r. odbyło się pierwsze zgromadzenie biskupów chrześcijańskich zwołane przez cesarza Konstantyna Wielkiego. Wydarzenie to uznawane jest za fundament doktryny chrześcijańskiej.

W modlitwie eklezjalnej uczestniczyli przedstawiciele Kościołów chrześcijańskich, w tym patriarcha Konstantynopola Bartłomiej I.

„1700. rocznica pierwszego Soboru Nicejskiego jest cenną okazją, aby zadać sobie pytanie, kim jest Jezus Chrystus w życiu współczesnych ludzi” — powiedział Leon XIV.

„Należy zdecydowanie odrzucić wykorzystywanie religii do usprawiedliwiania wojny i przemocy” — podkreślił.

GŁOS DIALOGU I POKOJU

W sobotę 29 listopada papież odwiedził Błękitny Meczet w Stambule. Wizyta odbyła się w ciszy, w duchu

skupienia. Tego samego dnia papież odprawił mszę w hali sportowej, w której uczestniczyło około 4 tys. osób, w tym grupa Polaków z Adampola.

„Jakże wielka jest potrzeba pokoju, jedności i pojednania wokół nas” — mówił Leon XIV w homilii.

W ostatnim dniu pobytu w Turcji Leon XIV odwiedził katedrę ormiańską oraz wziął udział w liturgii w kościele św. Jerzego, siedzibie Ekumenicznego Patriarchatu Konstantynopola. Wraz z patriarchą Bartłomiejem I udzielił wiernym wspólnego błogosławieństwa.

DRUGI ETAP: LIBAN

Po zakończeniu wizyty w Turcji papież Leon XIV przybył w niedzielę 30 listopada do Bejrutu, rozpoczynając drugi etap swojej pielgrzymki. W libańskiej stolicy pozostał do wtorku, 2 grudnia. Wizycie towarzyszą szczególne środki bezpieczeństwa.

Na lotnisku im. Rafika Haririego papieża powitali prezydent Joseph Aoun oraz premier Nawaf Salam. W drodze do Pałacu Prezydenckiego Leona XIV pozdrowiały tysiące mieszkańców.

W Pałacu Prezydenckim papież przeprowadził rozmowy z prezydentem i premierem, zasadił symboliczny cedr oraz zaapelował o jedność i odpowiedzialność w budowaniu pokoju.

Wizyta odbywa się w trudnym momencie dla Libanu — kraju dotkniętego skutkami kryzysu gospodarczego, wybuchu w 2020 r. porzuconego przez rosyjską firmę statku w stołecznym porcie oraz napięć na granicy z Izraelem.

Opr. J.B. na podst. BNS, PAP

W poniedziałek Ministerstwo Sprawiedliwości RL podpisało z Konferencją Episkopatu Litwy umowę o opiece duszpasterskiej w zakładach karnych Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

NATO rozważa bardziej stanowcze środki reakcji przeciwko Rosji

NATO rozważa podjęcie bardziej agresywnych działań odwetowych wobec Rosji — przekazał brytyjskiemu dziennikowi „Financial Times” przewodniczący Komitetu Wojskowego NATO admirał Giuseppe Cavo Dragone. W poniedziałkowym artykule zaznaczono, że Sojusz musi znaleźć sposób, aby umieć odpowiedzieć na zagrożenia hybrydowe.

„FT” poinformował, że część dyplomatów z państw wschodniej flanki NATO apelowało do Sojuszu, aby z postawy reaktyw-

nej przeszedł do bardziej ofensywnej.

Dragone ocenił, że „uderzenie wyprzedzające” mogłoby zostać uznane jako działanie obronne, ale „jest to odległe od zwyczajowego sposobu myślenia i działania” NATO. MSZ Rosji zareagowało na wypowiedź Dragone i uznało ją za „wyjątkowo nieodpowiedzialną i wskazującą na gotowość Sojuszu do pójścia w kierunku eskalacji”. Resort oświadczył, że odbiera tę deklarację przewodniczącego Komitetu Wojskowego NATO jako „pró-

bę podważenia wysiłków na rzecz przewyższenia kryzysu ukraińskiego”.

Przewodniczący Komitetu Wojskowego zaznaczył, że nowa misja Sojuszu na Bałtyku okazała się sukcesem. „Od początku (funkcjonowania) Bałtyckiej Straży (Baltic Sentry) nic się nie stało. To oznacza, że odstraszanie działa” — ocenił.

Misja Bałtycka Straż jest reakcją na liczne próby aktów sabotażu na Morzu Bałtyckim, które są przypisywane Rosji.

■ PAP

Imieniny

2 grudnia

Aurelii, Budzisława, Ludwina, Marii, Paulina, Rafała, Sylwana, Sylweryusza, Walentego, Wiktoryna

3 grudnia

Atalii, Emmy, Franciszka, Gerlinda, Hilarii, Kasjana, Kryspina, Lucjusza, Miroklesa, Uniemira

Cytat dnia

„Dla Ukrainy „zwycięstwo — to rozpad Imperium Rosyjskiego, a porażka — pełna okupacja Ukrainy wskutek jego rozpadu. Cała reszta — to po prostu kontynuacja wojny” — oświadczył były naczelny dowódca Sił Zbrojnych Ukrainy, a obecnie ambasador tego kraju w Wielkiej Brytanii generał Walerij Żałuzny.

Liczba dnia

6,375 mld euro — o taką

kwotę wnioskuje Litwa z programu Europejskiego Funduszu Działań na rzecz Bezpieczeństwa (SAFE), co miałyby na celu sfinansowanie ok. 50 projektów obronnych.

„Nie umiera ten, kto trwa w sercach i pamięci naszej”
(ks. Jan Twardowski)

Z ogromnym smutkiem i głębokim bólem w sercu
przyjeliśmy wiadomość o śmierci

śp. Aleksandra Szelupajewa

wieloletniego naszego Przyjaciela, życzliwego i lubianego Nauczyciela
przez wiele pokoleń uczniów. To strata, której nikt nie jest w stanie wypełnić.

Łączymy się w smutku i modlitwie, dzielimy ból
i składamy wyrazy naszego współczucia **Rodzinie**.

Grono pedagogiczne Gimnazjum im. Anny Krepsztul w Butrymańcach

Po renowacji otwarto zmodernizowane przestrzenie Przychodni Rejonu Wileńskiego

27 listopada w Przychodni Rejonu Wileńskiego oficjalnie otwarto trzy zmodernizowane przestrzenie, które mają na celu poprawę jakości świadczonych usług, usprawnienie przepływu pacjentów oraz stworzenie lepszych warunków pracy dla personelu medycznego.

Po renowacji drzwi otworzyły: Centrum Diagnostyki Konsultacyjnej, Oddział Medycyny Rodzinnej oraz pomieszczenia sterylizacyjne.

W ceremonii otwarcia wziął udział mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz, który wyraził zadowolenie z osiągniętych rezultatów i podkreślił konsekwentne inwestycje w umacnianie usług zdrowotnych w rejonie.

„Zmodernizowane przestrzenie oznaczają wygodniejsze usługi dla pacjentów, lepsze warunki pracy dla medyków oraz szybszą i nowocześniejszą diagnostykę. Cieszę się, że w ciągu ostatnich lat, przy wsparciu samorządu i rady, poprzez podejmowanie trafnych decyzji, udało się osiągnąć wspaniałe rezultaty. Mieszkańcy rejonu wileńskiego odczuwają, że usługi medyczne stają się bardziej jakościowe i bliższe ich domom, a przecież zdrowie zawsze pozostaje dla nas najważniejsze” – mówił mer R. Duchniewicz.

Mer wyraził szczere podziękowania dla personelu, podkreślając ich kluczową rolę w sukcesie placówki: „To wszystko nie byłoby możliwe bez was – inicjatywnego i oddanego zespołu”. Podczas wydarzenia uhonorowani zostali pracownicy przychodni, ambulatoriów i szpitali, którzy w znaczący sposób przyczynili się do świadczenia wysokiej jakości usług zdrowotnych mieszkańcom rejonu wileńskiego.

„Chociaż zdrowie fizyczne jest ważne, nie mniej istotne jest również zdrowie emocjonalne. Wierzę, że renowacja i rozbudowa tej infrastruktury pozytywnie wpłynie nie tylko na jakość świadczonych tu usług, ale także stworzy dobrą atmosferę emocjonalną dla całego personelu medycznego oraz wszystkich pacjentów” – powiedziała wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė.

Uroczyste przecięcie wstęgi w odnowionej placówce. Od lewej: E. Navickas, R. Duchniewicz i E. Tamošiūnaitė. Fot. vrsa.lt

„Odpowiedzialnie i szczerze kontynuujemy naszą codzienną pracę, dbamy o zdrowie każdego pacjenta, warunki pracy pracowników i zapewniamy usługi najwyższej jakości” – zapewnił Evaldas Navickas, dyrektor Przychodni Rejonu Wileńskiego.

ZMODERNIZOWANE TRZY WAŻNE PRZESTRZENIE W PRZYCHODNI

Przychodnia Rejonu Wileńskiego kontynuuje pomyślną modernizację, nieustannie odnawiając zarówno pomieszczenia placówki, jak i jej oddziały, sprzęt oraz rozszerzając możliwości diagnostyczne. W trzy kluczowe przestrzenie odnowione w tym roku zainwestowano prawie 1,3 mln euro.

Podczas remontu w Centrum Diagnostyki Konsultacyjnej zmodernizowane zostały strefy obsługi pacjentów, gabinety konsultacyjne oraz poczekalnia. Poprawiono również warunki pracy dla personelu medycznego. Świadczone są tu konsultacje lekarzy specjalistów oraz przeprowadzane procedury diagnostyczne.

W Oddziale Medycyny Rodzinnej (na 1. piętrze) wyremontowano strefy oczekiwania i gabinety lekarskie przeznaczone dla usług zespołu lekarzy rodzinnych. Przestrzenie te zaprojektowano zgodnie z najnowszymi wymogami higieny i bezpieczeństwa pacjentów.

W celu efektywniejszego zarządzania przepływem pacjentów i skrócenia czasu oczekiwania, zarówno w Centrum Diagnostyki Konsultacyjnej, jak i w Oddziale Medycyny Rodzinnej, wdrożono nowoczesny system zarządzania kolejkami.

Remont pomieszczeń sterylizacyjnych przeprowadzono w celu zapewnienia najwyższych standardów dezynfekcji i sterylizacji urządzeń medycznych. Zainstalowano nowoczesne strefy robocze oraz usprawniono logistykę obiegu i przechowywania instrumentów. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

BANK LITWY Do banku wróciło 30 mln monet

W ciągu siedmiu miesięcy od rozpoczęcia wymiany monet na gotówkę do Banku Litwy (LB) zwrócono już ponad 30 mln monet o nominale 1 i 2 centów. Monety te ważą 82 tony i zajęłyby ponad jeden wagon towarowy, a ich wartość nominalna wynosi nieco ponad 440 tys. euro — poinformował LB. Przed wprowadzeniem zaokrągleń do Banku Litwy zwykle w ciągu miesiąca wracało do 1 mln sztuk tych monet. „Wzrost liczby najmniejszych monet powracających do Banku Litwy wskazuje, że zaokrąglanie działa — zapotrzebowanie na monety 1- i 2-centowe do rozliczeń maleje. Nie ma już potrzeby bicia i wprowadzania do obiegu drobnych monet, są one przekazywane innym państwom, zmniejsza się również wpływ produkcji, transportu i użytkowania monet o nominale 1 i 2 centów na środowisko, upraszcza się obsługa gotówki, a ponadto mniej monet zostanie zgubionych lub wyrzuczonych” — powiedział prezes zarządu LB Gediminas Šimkus.

TECHNOLOGIE Litewskie urządzenia pojadą do USA

Oparte na sztucznej inteligencji (AI) oprogramowanie do echokardiografii Ligence Heart litewskiego start-upu Ligence zostanie wykorzystane w placówkach medycznych w Stanach Zjednoczonych. W poniedziałek 1 grudnia firma ogłosiła, że otrzymała zatwierdzenie amerykańskiej Agencji ds. Żywności i Leków (FDA) — od tej pory amerykańskie placówki będą mogły korzystać z Ligence Heart do automatycznej analizy pomiarów serca i tworzenia specjalistycznych raportów. Jest to jedno z pierwszych tego typu zatwierdzeń FDA w regionach Europy Środkowej, Północnej i Wschodniej w zakresie automatyzacji badań ultrasonograficznych serca z wykorzystaniem AI.

Według współzałożyciela i dyrektora Ligence, Arnasa Karužasa, sprzęt ten ułatwi pracę zespołom kardiologów, zapewni lekarzom więcej czasu na kontakt z pacjentami i pozwoli na wcześniejsze wykrywanie chorób serca.

FINANSE Płatności kartą coraz bardziej popularne

Wraz ze wzrostem popularności płatności kartami w Litwie zwiększają się obroty banków. Cyfryzacja dotyczy również innych sektorów, a ponadto to sami konsumenci preferują karty. „Każda operacja bezgotówkowa dla banków oznacza dodatkową możliwość zarobku, możliwość kontrolowania pieniędzy klientów. Dzięki temu banki, jako dostawcy usług płatniczych, mogą pełnić rolę strażnika świata finansów każdego klienta. Bank stoi za wszystkimi transakcjami dokonywanymi przez klienta. Każde euro pobrane w gotówce oznacza, że pieniądze te nie są już kontrolowane przez bank” — powiedział BNS wiceprezes Stowarzyszenia Konsumentów Kęstutis Kupšys. Podkreślił, że z operacji gotówkowych korzyści finansowe czerpią inni uczestnicy rynku, na przykład inkasenci. „Wydane gotówką euro wypada z elektronicznego systemu bankowego. Staje się ono wtedy źródłem dochodów dla innych. Pracują tam już inkasenci, operatorzy, inni uczestnicy rynku finansowego — nie angażują już banku. Utrata klienta, który przechodzi na gotówkę, jest dla każdego banku dużą stratą” — wyjaśnił Kupšys.

AUSTRALIA Premier ożenił się podczas pełnienia swojej funkcji

W sobotę 29 listopada premier Australii Anthony Albanese poślubił swą partnerkę Jodie Haydon i stał się pierwszym przywódcą kraju, który zawarł związek małżeński podczas pełnienia swojej funkcji. 62-letni Albanese poślubił pracownicę sektora usług finansowych podczas prywatnej ceremonii w ogrodzie swojej oficjalnej rezydencji „The Lodge” w Canberze. W osobnym wspólnym oświadczeniu para stwierdziła: „Niezmierznie cieszymy się, że możemy podzielić się naszą miłością i zobowiązaniem do spędzenia razem życia w obecności naszych rodzin i najbliższych przyjaciół”.

POCHÓWKI Kremacja ułatwia sytuację samorządom

Wraz ze wzrostem popularności kremacji zwłok i pochówku w urnach w Litwie, samorządy mogą zaoszczędzić powierzchnię gruntów pod cmentarze, a bliscy zmarłych mają ułatwioną opiekę nad miejscem pochówku. Przedstawiciele samorządów Wilna, Kłajpedy, Poniewieża i Kowna twierdzą, że pochówki w urnach stają się coraz bardziej popularne, chociaż w najbliższych latach nadal będzie wystarczająco dużo miejsca na cmentarzach. Kierownik Wydziału Gospodarki Miejskiej Kowna Aloyzas Pakalniškis twierdzi, że pochówki w urnach ułatwiają sytuację zarówno samorządom — kolumbarium zajmuje około czterech razy mniej miejsca — jak i bliskim, ponieważ zasadniczo nie wymagają one pielęgnacji. „Grób jest automatycznie mniejszy, co oznacza mniej problemów dla miasta związanych z pozyskaniem nowych terenów pod groby” — powiedział.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Jolanta Balkiewicz; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Pavilionis: Musimy rozmawiać z Polską, bo rozmowy z Białorusią, to droga donikąd

Kryzys w relacjach z Białorusią, spowodowany inwazją balonów meteorologicznych, trwa nadal. Poseł Žygimantas Pavilionis uważa, że rozwiązać go można tylko w ścisłej współpracy z Polską, która jest najpotężniejszym naszym sojusznikiem w regionie.

Antoni Radczenko

Balony z Białorusi nadal nękają litewską przestrzeń powietrzną. W ostatnią niedzielę (30 listopada) wileńskie lotnisko musiało wstrzymać loty aż na 11 godzin.

WSZCZĘTO POSTĘPOWANIE

Prokuratura Generalna w poniedziałek (1 grudnia) wszczęła postępowanie przygotowawcze w sprawie udzielania pomocy innemu państwu w działaniach przeciwko Litwie.

„Decyzja o wszczęciu tego postępowania przygotowawczego została podjęta po ocenie systematycznie odnotowywanych w ostatnim czasie oznaczeń nawigacyjnych oraz znajdujących na terytorium Litwy balonów powietrznych z przewożonym przez nie kontrabandowym ładunkiem, w wyniku czego od października 2025 r. przestrzeń powietrzna nad lotniskami w Wilnie i Kownie była ograniczana ponad 10 razy, a także ze względu na wynikające z tego zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego” — skomentowała sytuację prokurator generalna Nida Grunskienė.

ROZMOWA Z KALLAS

Również w poniedziałek minister spraw zagranicznych Kęstutis Budrys odbył rozmowę telefoniczną z wysokim przedstawicielem UE do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Kają Kallas. Budrys, po rozmowie, oświadczył, że Unia Europejska powinna podjąć się konkretnych działań, a nie ograniczać się tylko do deklaracji. Minister dodał, że jeszcze w październiku przedstawił Komisji Europejskiej propozycję dotyczącą nowych sankcji.

Białoruś atakuje również Polskę. Być może używa innych narzędzi, tym niemniej napastnik jest ten sam — twierdzi Žygimantas Pavilionis

„Surowsze sankcje wobec reżimu Białorusi są konieczną odpowiedzią na podejmowane działania. UE nie może biernie przyglądać się ani tolerować tego, jak reżim Łukaszenki bezwzględnie terroryzuje państwo członkowskie UE, przejmując majątek i celowo stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli. To atak nie tylko na Litwę, lecz na całą Unię Europejską. UE musi pokazać, jak silny ma kręgosłup” — oświadczył minister Budrys.

Z kolei 2 grudnia, we wtorek, w sprawie Białorusi z opozycją parlamentarną spotka się premier Inga Ruginienė.

TRZY SPÓŁKI MAJĄ ZNALEŹĆ SPOSÓB NA METEOBALONY

Pod koniec października Ministerstwo Gospodarki i Innowacji poinformowało, że wypłaci milion euro dla podmiotu, który przedstawi najlepsze rozwiązanie dotyczące

przemysłowych balonów zakłócających ruch powietrzny na Litwie. W poniedziałek (1 grudnia) resort podał do wiadomości publicznej, do kogo powędrują pieniądze.

W konkursie wzięło udział 35 spółek, podał minister Edvinas Griksas, z których wyłoniono trzy najlepsze projekty przygotowane przez firmy IT logika, Teltonika EMS oraz Dangaus šviesos. Każda ze spółek otrzyma nagrodę o wysokości 100 tys. euro oraz zaproszenie do dalszego rozwoju projektu.

„Warto podkreślić, że otrzymaliśmy również inne dobre pomysły, które są zorientowane na długoterminowe rozwiązania, na długoterminową odpowiedź. Będziemy współpracowali ze wszystkimi spółkami” — zaznaczył szef resortu.

Griksas dodał, że w najbliższym czasie odbędą się konsultacje z trzema zwycięzcami. „Miejmy nadzieję, że już w lutym będziemy mieli prototyp” — dodał polityk.

6.>>

SOJUSZ Z POLSKĄ

Wiceprzewodniczący sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych Zygimantas Pavilionis jest przekonany, że kryzys z białoruskimi balonami można przezwyciężyć tylko we współpracy z sojusznikami regionalnymi.

— Musimy współpracować z Polską, największym i najsilniejszym naszym sojusznikiem. Mówię tutaj o negocjacjach zarówno z administracją Karola Nawrockiego, jak i z kancelarią Donalda Tuska. Musimy rozmawiać z oboma obozami. Jednak zamiast tego Litwa próbuje rozmawiać z agresorem, czyli z Białorusią. To jest droga donikąd, ponieważ to właśnie Białoruś nas atakuje. Jeśli będziemy tylko temu przyglądali się, to będą nas atakowali dalej — podkreśla polityk w rozmowie z naszym dziennikiem.

Dla naszego rozmówcy, w relacjach Wilna z Warszawą brakuje ścisłości, która według niego istniała podczas kadencji Valdasas Adamkusa.

— Wówczas funkcjonował prezydencki komitet konsultacyjny. Podczas spotkań obu prezydentów byli zapraszani konkretni ministrowie, szefowie służb oraz oddzielni politycy. Niestety, teraz tego nie ma. Warto podkreślić, że

Białoruś atakuje również Polskę. Być może używa innych narzędzi, tym niemniej napastnik jest ten sam. Na tym odcinku nic nie zrobiono. Być może próbowano, ale na poziomie oddzielnych resortów, a to trzeba robić na poziomie prezydenta i rządu — podkreśla Pavilionis.

ZAMKNIĘTA GRANICA?

Wiceminister spraw wewnętrznych Vaidotas Jakštas oświadczył, że na danym etapie nie jest planowane ponowne zamknięcie granicy z Białorusią.

„Takie rozwiązanie nadal pozostaje. Na razie nie planujemy zamknięcia granicy, ponieważ byłoby to bardziej narzędzie dyplomatyczne dotyczące nierozwiązanego problemu” — zaznaczył Jakštas.

Wiceminister ochrony kraju Karolis Aleksa stwierdził, że nie ma „cudownych rozwiązań”.

„Naprawdę będzie podejmowana kwestia nacisku politycznego. (Potrzebujemy – przyp. red.) takiej solidarności ze strony Unii Europejskiej, aby wywierano presję na stronę białoruską. Jest też kwestia sankcji” — dodał wiceminister. ■

Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

TVP
WILNO

UE nie może biernie przyglądać się działaniom Łukaszenki — oświadczył Kęstutis Budrys

Kaucja za kubki na jarmarku

W Miasteczku Bożonarodzeniowym w Wilnie pojawi się nowość: kaucja za kubki wielokrotnego użytku.

Nowy system ma ograniczyć ilość odpadów i wprowadzić bardziej zrównoważone rozwiązania podczas sezonu bożonarodzeniowego.

Z okazji tytułu Europejskiej Zielonej Stolicy 2025 Wilno uruchamia system kaucji za kubki wielokrotnego użytku w dwóch głównych lokalizacjach świątecznych — na placach Katedralnym i Ratuszowym.

„Decyzja ta dojrzała przez wiele lat, a tegoroczne tytuły Zielonej Stolicy Europy i Europejskiej Stolicy Bożego Narodzenia zobowiązują nas do wprowadzenia realnych zmian. Decyzja o wprowadzeniu systemu opakowań wielokrotnego użytku z kaucją pozwoli nam powitać okres świąteczny nie tylko w jaśniejszym, ale i bardziej zrównoważonym stylu” — powiedziała Simona Bieliūnė, wicemer Wilna.

System zakłada, że każdy klient kupujący napój zapłaci dodatkowe 2 euro kaucji za kubek. Pieniądze zostaną zwrócone po jego oddaniu w jednym z punktów zbiórki. Na placu Katedralnym będą działały dwa punkty EKO, a przy lodowisku „Wileński lód” (lit. „Vilniaus ledas”) na placu Ratuszowym — jeden. Kaucja nie będzie zwracana za uszkodzone lub zniszczone kubki.

Zebrane naczynia będą czyszczone, dezynfekowane i ponownie wykorzystywane. Celem systemu jest znaczne ograniczenie liczby odpadów jednorazowych podczas okresu świątecznego, gdy liczba odwiedzających jarmarki sięga tysięcy osób.

Wprowadzenie systemu wzorowane jest na praktykach stosowanych w wielu europejskich miastach podczas jarmarków i festiwali. Realizatorem projektu jest Samorząd Miasta Wilna oraz inicjatywa „Wilno — Europejska Zielona Stolica 2025”. Za logistykę, mycie i redystrybucję kubków odpowiada VšĮ „CupCupas”.

Opr. J.B. na podst. inf. Vilnius.lt

Od budynku do społeczności: jak renowacja zmienia życie miast

W ostatnich latach renowacja bloków coraz częściej obejmuje nie tylko odnowienie pojedynczych budynków, ale staje się procesem zasadniczo zmieniającym miasta.

Wraz z domami odradzają się również otaczające je przestrzenie publiczne, ścieżki dla pieszych, tereny zielone i infrastruktura. Takie kompleksowe podejście przyczynia się do zrównoważonego rozwoju miast, tworzenia bardziej atrakcyjnej codzienności i wzmacniania społeczności.

WAŻNE JEST, ABY ODPOWIEDNIO ZAGOSPODAROWAĆ CAŁY OBSZAR

Samorząd Rejonu Oniksztynskiego (lit. Anykščių rajono savivaldybė) stosuje podobne zasady.

„Ważne jest dla nas, aby renowacja nie ograniczała się do pojedynczych domów, ale aby cały obszar był zagospodarowany w sposób systematyczny, zachowując estetyczną spójność miasta i jednocześnie zwiększając jego atrakcyjność. Renowacja dzielnic doskonale się do tego nadaje” — podkreśla Daiva Gasiūnienė, główna architektka Samorządu Rejonu Oniksztynskiego.

Obecnie przygotowano projekt kompleksowej renowacji centralnej części miasta, obejmujący odnowienie 11 bloków, od modernizacji budynków po uporządkowanie otoczenia. Ważną częścią tego projektu są prywatne podwórka na parterach, które mieszkańcy będą mogli dostosować do swoich indywidualnych potrzeb.

Planowane jest również utworzenie miejsc parkingowych, terenów zielonych oraz estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Państwo wspiera termomodernizację budynków, a samorząd inwestuje w to, co kształtuje charakter całej dzielnicy.

„W ten sposób powstają przestrzenie, które przyciągają młodych ludzi i rodziny. Jest to szczególnie ważne dla regionów, ponieważ pomagają utrzymać lub przyciągnąć mieszkańców” — twierdzi D. Gasiūnienė.

■ Odnowiony blok wielomieszkaniowy Fot. z archiwum APVA

Nawet drobna inicjatywa — stoły, klomby lub ogródki pojawiające się na podwórkach — przyczyniają się do rozwoju społeczności. Kiedy otoczenie staje się atrakcyjne, ludzie chętnie spędzają w nim czas, a miejsce zamieszkania zyskuje nową wartość.

ZRÓWNOWAŻONA ARCHITEKTURA — CZĘŚĆ WSPÓŁCZESNEGO MIASTA

Główna architektka Samorządu Miasta Wilna Laura Kairienė podkreśla, że renowacja jest jednym z podstawowych kroków w kierunku zrównoważonego rozwoju miast. Chociaż efektywność energetyczna jest ważna, nie mniej istotna jest jakość architektoniczna renowacji.

„Stacje ładowania samochodów elektrycznych, przechowalnie rowerów, wygodne ścieżki dla pieszych nie powinny być planowane oddzielnie, ale jako nieodłączna część wspólnej wizji architektonicznej” — mówi L. Kairienė.

Według niej prawdziwa równowaga pojawia się wtedy, gdy projekty są przemyślane kompleksowo — stosowane są trwałe materiały, integrowane są rozwiązania ekologiczne, planowane są strefy przystosowane do różnych funkcji. W przyszłości mieszkańcy miast będą przyzwyczai-

jeni do rozwiązań związanych z gromadzeniem wody deszczowej, miejsc kompostowania lub ogrodów społecznościowych.

Jednak zrównoważony rozwój to nie tylko technologie. Według Kairienė obejmuje on również zaangażowanie ludzi, ich świadomość i odpowiedzialność za swoje otoczenie. Kiedy mieszkańcy angażują się w proces planowania, powstają podstawy długotrwałej zmiany — społeczności stają się bardziej aktywne, odpowiedzialne, a decyzje bardziej uzasadnione.

ZAPROSZENIE DO SKORZYSTANIA Z POMOCY PAŃSTWA

Agencja Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA) przypomina, że mieszkańcy mogą skorzystać z pomocy państwa na renowację. Zaprośzenie jest ważne do 1 kwietnia przyszłego roku, więc jest jeszcze czas na podjęcie decyzji, przygotowanie planów inwestycyjnych i złożenie wniosków. Więcej informacji: apva.lrv.lt.

Projekt „Promowanie renowacji bloków wielomieszkaniowych” jest finansowany ze środków Funduszu Spójności.

Benita Gaižiūnaitė

Zam. 2583

Rada Samorządu Miasta Wilna zatwierdziła nowe stawki podatku od nieruchomości

Justyna Giedrojc

Nowe stawki zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2026 r. „W praktyce oznacza to, że biznes zapłaci tyle co i przed obniżkami” — mówi dla „KW” Krystyna Zimińska, wicedyrektorka DKP w Wilnie, radna Samorządu Miasta Wilna.

Decyzja została podjęta po uwzględnieniu faktu, że po przeszacowaniu wartości nieruchomości przez Centrum Rejestrów, wartość nieruchomości w Wilnie wzrosła średnio o ok. 70 proc. Ponadto na poziomie krajowym od przyszłego roku wprowadzany zostanie dodatkowy, przeznaczony na cele obronne podatek w wysokości 0,2 proc. od nieruchomości komercyjnych i innych. Odpowiadając na obawy przedsiębiorców i dążąc do złagodzenia zwiększonych obciążeń finansowych, samorząd wprowadził niższe stawki podatkowe dla tych obiektów, których wartość została przeliczona.

„Aby złagodzić skutki dla biznesu, obniżamy stawki podatku od nieruchomości dla hoteli, lokali gastronomicznych, obiektów sportowych, kulturalnych, naukowych i wielu innych obiektów komercyjnych” — zapowiedział mer Wilna Valdas Benkunskas.

Stawka 0,5 proc. (zamiast 0,7 proc.) będzie obowiązywać dla hoteli, obiektów rekreacyjnych, gastronomicznych, sportowych, naukowych oraz budynków wykorzystywanych na potrzeby kulturalne i edukacyjne.

Stawka 0,8 proc. (zamiast 1 proc.) będzie obowiązywać w przypadku lokali administracyjnych, handlowych i innych obiektów komercyjnych.

Stawka 1 proc. zostanie wprowadzona dla nieruchomości, dla których nie będą obowiązywały stawki 0,5 proc. i 0,8 proc. (obiekty inżynierskie itd.)

W przypadku nieruchomości opuszczonych, obowiązywać będzie stawka 5 proc. (zamiast 3 proc.).

Stawka 3 proc. obowiązuje w przypadku lokali i budowli wykorzystywanych niezgodnie z ich przeznaczeniem a także tych, na których zainstalowano reklamę niezgodnie z wymogami ustaw.

Z podatku zwolnieni są właściciele nieruchomości, w których prowadzone są zajęcia przedszkolne, działają szkoły podstawowe, gimnazja lub muzea. Ma to sprzyjać dostępności usług edukacyjnych i kulturalnych w mieście. Osoby fizyczne deklarujące miejsce zamieszkania w lokalach niemieszkalnych i nieposiadające innych nieruchomości również są zwolnione od podatku.

— Po indeksacji nieruchomości znacznie wzrosły ceny budynków. Gdyby nie obniżono stawek podatku od nieruchomości, żadne przedsiębiorstwo nie byłoby w stanie prowadzić działalności gospodarczej. Stawki zostały obniżone, ale wartość nieruchomości podniesiono, dlatego stawka podatku w przyszłym roku pozostanie mniej więcej taka sama jak i w tym roku. Gdyby stawek nie obniżono, podatek od nieruchomości przyszłym roku wzrósłby ponad dwukrotnie. Tak więc żadnej dodatkowej ulgi te obniżki dla przedsiębiorców nie przyniosą. W praktyce oznacza to, że biznes zapłaci tyle, co i przed obniżkami — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Krystyna Zimińska, wicedyrektorka Domu Kultury Polskiej w Wilnie, radna Samorządu Miasta Wilna.

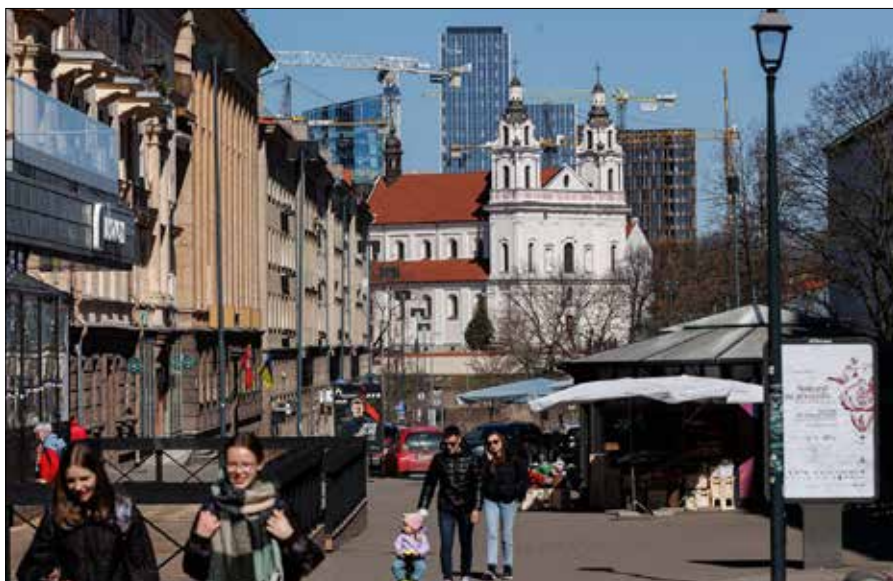
Część zebranych środków — 0,1 proc. wartości nieruchomości —

będzie nadal przeznaczana na renowację budynków mieszkalnych i wielofunkcyjnych. Planuje się, że w 2026 r. do budżetu miasta wpłynie ok. 67 mln euro podatku od nieruchomości — podobnie jak w 2025 r. Pozwoli to na utrzymanie stabilności inwestycji miejskich i finansowanie usług.

W przypadku podstawowej nieruchomości mieszkalnej osób fizycznych, której wartość przekracza 450 tys. euro (900 tys. euro w przypadku, kiedy lokal jest własnością dwóch współwłaścicieli) od 2026 r. obowiązywać będzie stawka podatku w wysokości 0,1 proc.

— Po indeksacji nieruchomości mieszkańcy zapłacą nawet więcej, bo podatek wzrośnie automatycznie. Stawka pozostaje taka sama, tylko że dotychczas obowiązywał podatek od nieruchomości o wartości powyżej 250 tys., a teraz to się zmieniło. Dla ludzi mniej zamożnych jest to korzystne, dlatego, że mało kto ma dom czy mieszkanie, wartość którego przekracza 450 tys. a w przypadku jednego dwóch współwłaścicieli 900 tys. euro — wyjaśnia rozmówczyni. ■

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

Po indeksacji nieruchomości w Wilnie znacznie wzrosły ceny budynków
Fot. Marian Paluszkiewicz

Wilno rozbłysło świątecznym blaskiem. 16-metrowa, żywa choinka na pl. Katedralnym

Honorata Adamowicz

W sobotni wieczór plac Katedralny w Wilnie wypełniły tłumy. Główna świąteczna choinka miasta migotała jak gwiazdy, a wokół słychać było śmiech dzieci, rozmowy dorosłych i telefony wykonujące zdjęcia. Wśród zachwytów nad dekoracjami pojawiały się też głosy, że wszystko jest zbyt drogie, ale najmłodszy i tak byli oczarowani.

„W związku z tytułami Europejskich Świąt Bożego Narodzenia i Europejskiej Zielonej Stolicy w tym roku zarówno choinka, jak i całe miasto przyozdobione są bogactwem świateł i motywami leśnymi. Symbolizują to, co proste, ponadczasowe i bezcenne — pielęgnowane tradycje, chwile z bliskimi, przyjaźń. Czekając na najpiękniejsze święta roku, zachęcamy mieszkańców Wilna i gości miasta do zatrzymania się, dzielenia się światłem i dobrem, okazywania troski, miłości i czasu tym, którzy są wokół nas. Nie zapominajmy, że największy cud Bożego Narodzenia kryje się w naszych własnych sercach” — mówił podczas uroczystości mer Wilna, Valdas Benkunskas.

ZACHWYT I KRYTYKA

Jak co roku, część przybyłych zachwycała się pięknem choinki. „Jest przepiękna! Światła, kolory, ta ogromna choinka — naprawdę czuć magię świąt” — mówiła młoda mama, tuląc w ramionach małe dziecko.

Nie brakowało jednak głosów krytyki, a najczęściej padał temat ceny. „Za te pieniądze można było pomóc biednym albo wysłać wsparcie na Ukrainę. Święta są ważne, ale czy naprawdę potrzebujemy tak drogiej choinki, kiedy tyle osób potrzebuje pomocy? Tyle pieniędzy, ale nic nadzwyczajnego nie ma” — komentował starszy mężczyzna tegoroczny dekor placu Katedralnego, opiewający na ok. 119 tys. euro.

Z drugiej strony pojawiały się głosy przeciwnych opinii: „Nam też trzeba wesołości, świąt. Ta wojna już nas zmęczyła. Ja naprawdę mam jej dość, chcę też trochę radości dla siebie. I tak jej mało w życiu, więc dlaczego

nie cieszyć się tym, co jest?” — mówił młody mężczyzna z plecakiem, uśmiechając się do przechodzących.

Jedynymi bezapelacyjnie zachwyconymi były dzieci. „Wow! Patrz, jak błyszczy! Jaka duża!” — krzyczała dziewczynka, trzymając się ręki mamy. Dla najmłodszych światła, bombki i ogromna choinka były czymś radością i prawdziwym świątecznym przeżyciem, które na długo pozostanie w ich pamięci.

NATURALNA CHOINKA W KLASYCZNEJ ELEGANCJI

Po raz trzeci z rzędu na placu Katedralnym stanęła naturalna, 16-metrowa choinka. W tym roku przyjęła klasyczną aranżację — zawisło na niej ponad 450 czerwonych i złotych ozdób. Owalny podest umożliwił oglądanie choinki z bliska.

Do dekoracji użyto ponad 25 tys. lampek LED, a długość girland wynosi aż 6 km. Szczególnego uroku dodaje niemal dwumetrowa, świecąca gwiazda na czubku. Udekorowany na czerwono podest ma 3 m wysokości, 17 m szerokości i ponad 200 m² powierzchni, a z każdej strony ustawiono ogromne bombki i prezenty.

Główną choinkę otacza ponad 130 małych drzewek w donicach. Po

świętach zostaną one przesadzone do Leśnego Parku Bożonarodzeniowego przy dworze w Werkach. Choinka pochodzi od mieszkańców Pogir (rej. wileński), a jej dekoracją zajęła się spółka UAB „Lumidėja”. Wartość umowy w trybie zamówienia publicznego to prawie 119 tys. euro.

Podczas włączenia choinki 29 listopada na scenie wystąpiły największe gwiazdy litewskiej sceny muzycznej: Jazzu, Giedrė, Dainotas Varnas, Evgenya Redko, Atlanta, Paulina Paukštaitytė, Vilius Pependikis, Anyanya, Kazimieras Likša i Leon Somov. Towarzyszyły im chóry Ažuoliukas i Fainuolių.

Choinkę można oglądać do 6 stycznia włącznie. W tym samym miejscu działa do 28 grudnia odnowione Miasteczko Bożonarodzeniowe, a imponująca, dwupoziomowa karuzela świąteczna funkcjonować będzie do 3 stycznia.

Warto przypomnieć, że świąteczny nastrój panuje już nie tylko w stolicy. 28 listopada w Solecznikach zapalono światła na głównej choince rejonu a wraz z nią rozświetlono także świąteczny lasek — dużą choinkę otacza aż 25 mniejszych drzewek. Miasto natychmiast zanurzyło się w świątecznym nastroju, który będzie towarzyszyć mieszkańcom i gościom aż do początku nowego roku. ■

Miasteczko Bożonarodzeniowe, gdzie można nabyć miłe upominki i świąteczne smakołyki, będzie działać do 28 grudnia **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Litwa pyta, czy rodziny mają plan na sytuacje kryzysowe

Rząd znów podkreśla, że ważne jest przygotowanie społeczeństwa na kryzysy. To nie tylko wojna. Minister Kondratowicz wskazuje, co pomaga zachować spokój w sytuacji ekstremalnej.

CZY TWOJA RODZINA MA PLAN?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zachęca do opracowania planu dla rodziny na wypadek sytuacji kryzysowej. Proste działania można wdrożyć w ciągu jednego wieczoru: ustalić miejsca spotkań i kontakty awaryjne, przygotować torbę na 72 godziny, omówić role domowników w sytuacjach nadzwyczajnych, zainstalować aplikację LT72 i zapoznać się z jej funkcjami.

„Właśnie teraz, kiedy nie ma bezpośredniego zagrożenia, jest najlepszy moment na przygotowania” — radzi Władysław Kondratowicz, minister spraw wewnętrznych.

„Tylko będąc poinformowanymi i przygotowanymi, możemy działać pewnie i spokojnie w przypadku każdej kryzysowej sytuacji” — dodaje minister.

„Litwa 2050” to kluczowy dokument strategiczny wyznaczający kierunek rozwoju kraju i otwierający obywatelom możliwość współpracy z instytucjami państwowymi. Wizja ta zachęca do dzielenia się pomysłami i udziału w inicjatywach, m.in. warsztatach „Dialog obywatelski”.

NIEOCZYWISTA KORZYŚĆ KOMENDANTUR

Służba w komendanturach umożliwia obywatelom, także bez doświadczenia wojskowego, zdobycie wiedzy i udział w zadaniach takich jak ochrona obiektów, ewakuacja ludności czy wsparcie policji i samorządów.

Od marca 2025 r. działa Rada Komendantury Wojskowej oraz jednostki regionalne, a rejestracja odbywa się przez Służbę Obowiązku Wojskowego lub stronę Karys.lt. „Służba w tworzonych

Wolontariuszem może zostać każdy — to realna pomoc i wsparcie dla bezpieczeństwa społeczności Fot. Andrius Ufartas, ELTA

jednostkach komendantur to doskonała okazja do włączenia się w obronę państwa dla szerszego kręgu społeczeństwa” — mówi Tomas Godliauskas, wiceminister obrony narodowej.

Co podkreślali wcześniej eksperci, odbyte szkolenie wojskowe jest brane pod uwagę przez pracodawców. Pracownik po takim szkoleniu z założenia jest spokojniejszy, lepiej zarządza sytuacjami stresowymi i jest dokładniejszy w komunikacji.

NIE TYLKO WOJSKOWA ŚCIEŻKA...

Litewski Związek Strzelców także oferuje szkolenia wojskowe, działania cywilne oraz rozwój kompetencji przydatnych w sytuacjach kryzysowych. Działa na zasadzie wolontariatu i jest otwarty dla obywateli od 11. roku życia.

„Społeczność strzelców — silna i zjednoczona, łącząca zmotywowanych, odpowiedzialnych i gotowych do działania na rzecz państwa i społeczeństwa ludzi”

— mówi pułkownik Linas Idzelis, dowódca Związku Strzelców Litwy.

Strzelcy wspierają działania ratownicze, medyczne, informacyjne oraz techniczne, a także przygotowują się do udzielenia wsparcia instytucjom państwowym.

W rejonie wileńskim działa wielokulturowa Kompania im. gen. Tadeusza Kościuszki, w której jest wielu Polaków, co może być przyjaznym środowiskiem dla chętnych narodowości polskiej.

Ważne jest też zaangażowanie się w organizacje pozarządowe. Organizacje w sytuacjach kryzysu udzielają pomocy osobom w potrzebie, koordynują działania w i uczą obywateli. „Spójne działanie w obliczu zagrożeń jest nierozzerwalnie związane z wkładem organizacji pozarządowych” — twierdzi minister Władysław Kondratowicz.

Wariantów jest sporo: wolontariat w takich organizacjach jak Litewski Czerwony Krzyż, Bank Żywności czy lokalne stowarzyszenia.

Opr. J.B. na podst. lrv.lt

Wilno oddycha zielenią: jak stolica Litwy stała się Zieloną Stolicą Europy 2025

Honorata Adamowicz

O tym, jak Wilno stało się bardziej zielone i co jeszcze przed nim, opowiadają „Kurierowi Wileńskiemu” Ugnė Ragelė z Samorządu Miasta Wilna oraz prof. dr Vitas Marozas, dziekan Wydziału Leśnictwa i Ekologii Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

„NIE JESTEŚMY IDEALNIE ZIELONI, ALE MAMY JASNĄ DETERMINACJĘ”

— Wilno od lat jest kojarzone z zielenią. Parki i lasy zajmują dziś ponad 60 proc. powierzchni miasta. Jednak zdobyty tytuł Zielonej Stolicy Europy 2025 to coś znacznie większego niż piękne widoki. To prestiż, odpowiedzialność i dowód, że Wilno jest jednym z europejskich liderów zrównoważonego rozwoju. Zielona Stolica Europy to nie nagroda za ładne parki. To ocena całości funkcjonowania miasta — jakości powietrza, wody, mobilności, gospodarki odpadami, odporności klimatycznej i otwartości na innowacje — podkreśla w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Ugnė Ragelė, kierowniczka projektów Wydziału Komunikacji stołecznego samorządu odpowiedzialna za program „Wilno — Zielona Stolica Europy 2025”.

Rozmówczyni wskazuje, że kluczowym powodem zwycięstwa jest rozwój i ochrona terenów zielonych. Wilno aktywnie tworzy nowe obszary zieleni, dba o bioróżnorodność oraz zapewnia, by każdy mieszkaniec miał dostęp do zieleni w zasięgu kilku minut spaceru. Kolejnym atutem miasta jest zrównoważona mobilność: dynamiczny rozwój infrastruktury rowerowej, rozbudowa sieci stacji ładowania aut elektrycznych — w tym innowacyjnych, zasilanych z latarni — oraz modernizacja transportu publicznego. Wilno

może również pochwalić się wysoką jakością wody, którą można pić prosto z kranu, co plasuje miasto wśród europejskich liderów pod względem standardów. Jak zauważa nasza rozmówczyni, ważnym elementem jest także gospodarka o obiegu zamkniętym: redukcja ilości odpadów, inwestycje w recykling oraz szerokie działania edukacyjne promujące odpowiedzialną konsumpcję.

— Najważniejsze było to, że przedstawiliśmy konkretne dane i realne wyniki, a nie kampanię wizerunkową. Byliśmy szczerzy — powiedzieliśmy, że nie jesteśmy idealnie zieloni, ale mamy jasną drogę i determinację. Ten tytuł wzmacnia markę Wilna jako miasta innowacji i wysokiej jakości życia. Tytuł to impuls, ale najcenniejsze są codzienne efekty: czystsze powietrze, więcej natury i poczucie, że wspólnie tworzymy lepsze miasto — mówi Ugnė Ragelė.

2025 — ROKIEM EDUKACJI, WYDARZEŃ I WSPÓLNEGO DZIAŁANIA

Program „Wilno — Zielona Stolica Europy 2025” opiera się na angażowaniu mieszkańców, skupia się na komunikacji i edukacji. Przez cały rok odbywają się różne wydarzenia: koncert z okazji Dnia Ziemi, „Roślinny piknik”, akcje sprzątania DAROM i inne. Mieszkańcy nie tylko zbierają śmieci, ale też uczą się, jak zapobiegać ich gromadzeniu i jak działa gospodarka o obiegu zamkniętym. Organizowane są też warsztaty i programy dla dzieci, młodzieży i dorosłych — o zmianach klimatu, zrównoważonej konsumpcji i mobilności.

— Chcemy, by mieszkaniec nie był tylko odbiorcą zmian, lecz ich współautorem. Tytuł Zielonej Stolicy pomaga Wilnu przyciągać inwestycje w infrastrukturę, transport i efektywność energetyczną.

13.>>

Goście, którzy do Wilna przyjeżdżają, często podkreślają, że są zaskoczeni skalą zieleni w stolicy Litwy

12.>>

W latach 2026-2027 miasto planuje zrealizować 22 projekty nowych lub modernizowanych przestrzeni publicznych, w tym 9 całkowicie nowych: skwery w dzielnicach Tarandė, Wilcza Łapa i Zameczek, przestrzenie przy ul. S. Žukausko 21, 22 i 23, przy ul. Kauno 22, przy ul. Ukmergės 126, przestrzeń w Salininkach przy ul. Vaikų, „Park Mamuta” w Šeškini oraz przestrzeń publiczną przy ul. Perkūnkiemio 22. Dwa ostatnie projekty powstaną według zwycięskich koncepcji architektonicznych, a kolejny konkurs zostanie ogłoszony dla parku Pavilnionių. Proces przyznania był szybki — Wilno wygrało już za pierwszym razem. W 2023 r. miasto złożyło aplikację i od razu pokonało europejską konkurencję — relacjonuje Ugnė Ragelė.

— Naszą siłą były konkretne dane. Komisja ocenia fakty: redukcje emisji, udział energii odnawialnej, zaangażowanie mieszkańców oraz plany neutralności klimatycznej. Tytuł jest przystankiem, nie metą. Zielone Wilno to długoterminowa strategia, nie jednoroczny projekt — podkreśla nasza rozmówczyni.

CO DALEJ PO 2025 ROKU?

Jak zauważa przedstawicielka stołecznego samorządu, tytuł wygasa 31 grudnia 2025 r., ale prace nie. Miasto pozostaje zobowiązane do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2030 r. Kontynuowane będą: transformacja energetyczna, rozwój zrównoważonej mobilności, zwiększanie terenów zielonych, rozwiązania oparte na naturze, programy edukacyjne i akcje dla mieszkańców.

Największym wyzwaniem w Wilnie pozostaje natomiast transport — odpowiada on za aż 40 proc. emisji, z czego 80 proc. pochodzi z samochodów prywatnych. Dlatego, jak wyjaśnia nasza rozmówczyni, priorytetem stają się transport publiczny, rowery i pieszy oraz elektromobilność. Inne kluczowe obszary działań to produkcja ciepła, zużycie ener-

Kolejnym atutem miasta jest zrównoważona mobilność: dynamiczny rozwój infrastruktury rowerowej

gii elektrycznej oraz gospodarka odpadami i obieg zamknięty. Rozwiązania obejmują rozwój energii odnawialnej oraz ograniczanie odpadów poprzez ich przetwarzanie, recykling i ponowne wykorzystanie.

WILNO ODDYCHA ZIELENIĄ — TO NAJWIĘKSZY KAPITAŁ STOLICY

— To, że Wilno zostało Zieloną Stolicą Europy, absolutnie nie powinno nikogo dziwić. Litwa jest jednym z najbardziej zielonych krajów Europy. A tam, gdzie jest więcej zieleni, tam powietrze jest czystsze, klimat zdrowszy, a codzienne życie zwyczajnie lepsze — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prof. dr Vitas Marozas, dziekan Wydziału Leśnictwa i Ekologii Uniwersytetu Wiltolda Wielkiego.

Jak dodaje, przyjezdni szybko zauważają to, co dla mieszkańców stało się już codziennością.

— Goście, którzy do nas przyjeżdżają, często podkreślają, że są zaskoczeni skalą zieleni w samej stolicy. Wilno naprawdę wyróżnia się na tle innych europejskich miast. To miasto, które oddycha — i to jest nasz ogromny kapitał. Musimy się nim szczerzyć. Nasze lasy, parki i tereny zielone to nie tylko ozdoba — to fundament, który chroni nasze

zdrowie i przyszłość — podkreśla prof. dr Vitas Marozas.

Profesor zwraca uwagę, że tytuł Zielonej Stolicy Europy nie wziął się znikąd.

— Robimy naprawdę wiele, abyśmy wszyscy mogli oddychać świeżym powietrzem i aby klimat, który nas otacza, był przyjazny przyszłym pokoleniom. Jednym z kluczowych kierunków jest ograniczenie emisji z transportu. Wierzę, że już niedługo masowo przesiądziemy się na elektromobilność. To konieczny krok, bo to właśnie tradycyjne samochody są dla nas największym wyzwaniem środowiskowym — mówi.

Ale — jak podkreśla — sam tytuł to dopiero początek.

— Teraz musimy zadbać o to, by go nie stracić. Przed nami wiele pracy, bo zielone miasto to proces, nie stan. Możemy sadzić nowe lasy, zwiększać liczbę drzew w przestrzeni miejskiej, rozwijać zrównoważoną infrastrukturę i dalej inwestować w jakość życia mieszkańców. Wilno ma potencjał, by być wzorem dla całej Europy — i naszym obowiązkiem jest go w pełni wykorzystać — zaznacza profesor.

Fot. Marian Paluszkievicz

Plebiscyt „Polak Roku 2025”.

Rozmowa z Danielem Naumovasem

Zawsze podkreślałem, że jestem Polakiem. Bycie Polakiem na Litwie wiąże się też z wielojęzycznością. Teraz znam pięć języków i uczę się szóstego — to ogromna zaleta — mówi Daniel Naumovas, wiceminister zdrowia, kandydat do tytułu „Polak Roku 2025” w Plebiscycie Czytelników „Kuriera Wileńskiego”.

Antoni Radczenko: Znalazł się Pan w finałowej dziesiątce kandydatów do tytułu „Polak Roku 2025”. Jak się Pan dowiedział o nominacji?

Daniel Naumovas: Przeglądałem Facebooka i zajrzałem na stronę „Kuriera Wileńskiego”. Zobaczyłem, że ogłoszono listę kandydatów do tytułu „Polak Roku 2025”. Postanowiłem sprawdzić, czy może trafił tam ktoś ze znajomych. Rzeczywiście byli znajomi, ale ku mojemu zaskoczeniu — znalazła się tam także moja osoba. To było bardzo nieoczekiwane, ale niezwykle miłe.

Teraz jest Pan wiceministrem zdrowia. Wcześniej zaś kierował Pan biobankiem klinik Santaros. Na ile te stanowiska są podobne, a na ile różne?

Jest sporo podobieństw, ale też jedna zasadnicza różnica. Zaczę od tego, że zanim trafiłem do ministerstwa, nie znałem osobiście pani minister Mariji Jakubauskienė — zostałem polecony przez kogoś. Moja praca w sektorze medycznym zawsze była związana z innowacjami. Teraz w resorcie, oprócz farmacji i digitalizacji, odpowiadam również właśnie za innowacje. Wiele osób wie, że są potrzebne, ale nie zawsze rozumie, co dokładnie oznaczają. I to w pewnym sensie jest dobre — bo kiedy polityk zna się na jakiejś dziedzinie, często próbuje forsować własne rozwiązania. Tymczasem w przypadku sztucznej inteligencji czy medycyny personalizowanej wiedza polityków nie jest duża, więc nie utrudniają wdrażania nowych rozwiązań. To są podobieństwa między moją wcześniejszą a obecną pracą. Natomiast ogromną różnicą jest biurokracja. Swoją karierę zaczynałem w firmie farmaceutycznej

Daniel Naumovas (pierwszy z prawa) jest absolwentem Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie

Thermo Fisher, gdzie wszystko było nastawione na rezultat. Kiedy zostałem kierownikiem biobanku, pojawiło się sporo biurokracji, ale w porównaniu z ministerstwem — to naprawdę nic. Mimo to nadal czuję się naukowcem, bo wykładam na uniwersytecie i piszę pracę doktorską.

Jakiemu więc tematowi jest poświęcony doktorat?

Temat dotyczy medycyny innowacyjnej, a dokładniej — medycyny regeneracyjnej. Regeneracja polega na odnawianiu komórek człowieka. Celem jest stworzenie banku komórek pobranych od superdawców, czyli takich, których komórki mogłyby być używane do leczenia (transplantologii) wielu innych ludzi nie wywołując reakcji immunologicznej. Takie pobrane próbki w laboratorium przerabiam na komórki macierzyste i zamrażam przy temperaturze –196 stopni Celsjusza na przyszłe badania.

W naszej rozmowie często Pan używa słowa „innowacja”. Jak ważne są innowacje w medycynie i jak innowacyjna jest litewska służba zdrowia?

Litwa, jeśli chodzi o innowacje w medycynie, jest państwem wzorowym. Inaczej wyglądają jednak innowacje z perspektywy pacjentów, a inaczej z perspektywy lekarzy. Dla pacjentów to przede wszystkim nowe leki. W tym roku zatwierdziliśmy wiele innowacyjnych leków onkologicznych i wszyscy onkolodzy podkreślają, że zmiany są ogromne. Co ważne — są to leki refundowane przez kasę chorych. To innowacje, które pacjenci odczuwają bezpośrednio. Dla lekarzy innowacje to przede wszystkim narzędzia pracy: robotyka w chirurgii czy algorytmy sztucznej inteligencji, które pomagają w diagnozowaniu, analizie zdjęć cytologicznych i rentgenowskich. Warto też wspomnieć o digitalizacji.

14.>>

Wiemy, że portal e-sveikata.lt nie zawsze działa idealnie — dodaliśmy wiele nowych funkcji, a twórcy systemu nie doszacowali jego obciążenia. Pracujemy nad naprawą usterek. Mimo wszystko nasz system jest jednym z najlepszych w Europie — osoby z receptą elektroniczną mogą kupić leki w dowolnym kraju UE. Pod tym względem wyprzedzamy nawet Niemcy czy Francję. Mam nadzieję, że wkrótce wdrożymy kolejne nowoczesne rozwiązania.

Jest Pan absolwentem wileńskiego Gimnazjum im. Jana Pawła II. Czy polska szkoła pomogła w karierze?

Zawsze podkreślałem, że jestem Polakiem. Bycie Polakiem na Litwie wiąże się też z wielojęzycznością. Teraz znam pięć języków i uczę się szóstego — to ogromna zaleta. Jedyny minus był taki, że na początku studiów mój język litewski nie był idealny, ale szybko to nadrobiłem. W pracy i na uczelni znajomość polskiego zawsze była odbierana pozytywnie. Koledzy często prosili mnie, żebym uczył ich polskich słów — czy to na przerwach, czy podczas wspólnych obiadów. Największy problem mieli ze słowem „szczęście”. Dla nas to proste, dla nich — duże wyzwanie. Język polski bardzo się przydaje

również zawodowo. W ministerstwie odpowiadam za współpracę międzynarodową. Gdy mam spotkanie z polską delegacją i mogę mówić po polsku, współpraca przebiega znacznie sprawniej.

Osoby, które śledzą Pana w mediach społecznościowych i czytają litewskie media, często widzą Pana w towarzystwie dużej papugi...

Tak, to papuga z Polski. W dzieciństwie miałem małe papużki. Ostatnia zmarła, kiedy byłem na pierwszym roku studiów, i bardzo to przeżyłem. Postanowiłem wtedy, że nie chcę ponownie przechodzić przez taką stratę, więc zrezygnowałem z domowych zwierząt. Po 13 latach zrozumiałem jednak, że czegoś mi brakuje. Psy i koty nie wchodziły w grę — mieszkam sam i często wyjeżdżam służbowo, więc byłyby zbyt długo same. Dlatego wybrałem papugę. Szukałem egzotycznych papug w całej Europie i trafiłem do Warszawy, do jedynej w Europie Środkowej sklepu specjalizującego się w takich gatunkach. Wybrałem papugę Pionę, pochodzącą z Amazonii — jest bardzo cicha. Mam ją dopiero trzy miesiące, a już zdążyła pojawić się w telewizji. ■

Rozmawiał Antoni Radczenko
Fot. Marian Paluszkiwicz

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

To było bardzo nieoczekiwane, ale niezwykle miłe — mówi o nominacji Daniel Naumovas

Przenieść święta z centrum do innych dzielnic

Już po raz trzeci w Wilnie realizowana jest świąteczna inicjatywa, która przenosi bożonarodzeniową atmosferę z centrum miasta do innych dzielnic.

„Boże Narodzenie sąsiadów” rozpoczęło się 30 listopada i potrwa do 20 grudnia, obejmując wszystkie 21 dzielnic Wilna. Pomysł zakłada integrację mieszkańców, wzmacnianie relacji sąsiedzkich oraz umożliwienie wspólnego świętowania w bliskim otoczeniu.

„Kontynuując rozpoczętą dwa lata temu świąteczną inicjatywę »Boże Narodzenie Sąsiadów«, zapraszamy mieszkańców Wilna do świętowania najpiękniejszych świąt w roku nie tylko przy głównej choince na Placu Katedralnym, ale także bliżej domów. Przez cały grudzień po dzielnicach będzie jeździł świąteczny autobus z darmowymi smakołykami i gorącymi napojami” — zachęca Valdas Benkunskas, mer Wilna.

Mobilnym sercem projektu jest autobus „Boże Narodzenie sąsiadów”, który wyruszył już w świąteczną trasę. Na pierwszym przystanku pojawił się w Nowej Wilejce, następnie odwiedził Grzegorzewo.

Dziś, 2 grudnia zatrzyma się w dzielnicy Poszylajcie, a w kolejnych dniach zawita do Żyrmun, Karolinek, Wierszuliszek i innych części miasta. Wizyta autobusu zazwyczaj zbiega się z lokalnymi uroczystościami zapalania lampek na choinkach, przygotowywanymi przez starostwa dzielnic. W programie przewidziano spotkania ze Świętym Mikołajem, koncerty, spektakle oraz pokazy ognia. Głównym celem wydarzenia jest nie tylko stworzenie świątecznego klimatu, ale przede wszystkim pielęgnowanie więzi sąsiedzkich.

Organizatorzy akcji przypominają, że wszystkie wydarzenia są bezpłatne i dostępne dla każdego mieszkańca.

Szczegółowy harmonogram trasy autobusu oraz lista atrakcji dostępne są na stronie internetowej: www.kaledossostineje.lt

Opr. J.B. na podst. Vilnius.lt

Dziewczęta z Mickun ponownie zostały mistrzyniami Litwy juniorek!

22 listopada w Szyrwintach odbyły się drużynowe mistrzostwa Litwy w tenisie stołowym juniorów (urodzonych w 2012 r. i młodszych), w których wzięło udział dziewięć drużyn dziewcząt oraz jedenaście drużyn chłopców.

Rejon wileński reprezentowały dziewczęta oraz chłopcy z Mickun, uczniowie Szkoły Sportowej Rejonu Wileńskiego w Niemenczynie: Karina Milto (ur. 2013), Eva Chalkovskytė (ur. 2013), Gabriela Gulbicka (ur. 2013), Kaja Tworogal (ur. 2014), Dominykas Grybauskas (ur. 2013), Daniel Tunkiewicz (ur. 2014), Arsenij Kanaszko (ur. 2014) i Daniel Stefanowicz (ur. 2014).

Drużyny dziewcząt podzielono na dwie grupy: pięcio- i czterozespołową, a drużyny chłopców na dwie grupy po sześć i pięć zespołów.

Dziewczęta zaprezentowały się bardzo dobrze, wygrywając wszystkie mecze. W meczach grupowych

Dziewczęta w rejonu wileńskiego zaprezentowały się bardzo dobrze, wygrywając wszystkie mecze **Fot. archiwum szkolne**

dziewczęta z rejonu wileńskiego pokonały drużynę Kowno B (3:0), Wilno B (3:0), Szawle (3:0) i Poniewież (3:0), docierając do finałowej czwórki.

W rundzie finałowej dziewczęta pokonały drużynę z Szyrwint (3:0), a w walce o pierwsze miejsce

pokonały drużynę Wilno A (3:0), zajmując tym samym 1. miejsce. Drużyna chłopców zajęła zaszczytne 5. miejsce.

Markas Vaitonis, nauczyciel Szkoły Sportowej Rejonu Wileńskiego w Niemenczynie

Przedświąteczne warsztaty w Rudominie

W dniach 26–27 listopada tego roku w Centrum Kultury w Rudominie odbyły się przytulne i twórcze warsztaty wykonywania i dekorowania adwentowych wieńców, które w naturalny sposób wprowadziły uczestników w nastrój zbliżających się świąt.

Cała przestrzeń wypełniła się zapachem gałązek świerku, ciepłymi rozmowami i twórczą inspiracją.

W warsztatach wzięły udział zespoły działające przy Centrum Kultury w Rudominie: Zespół Pieśni i Tańca „Rudomianka”, zespół taneczny „Žiogeliai”, chór „Pagirių dainoriai”, członkowie zespołów wokalnych „Gija” i „Kolurija”.

Podczas zajęć uczestnicy zapoznali się z różnymi technikami plecenia i dekorowania wieńców, łączyli tradycyjne elementy ze współczesnymi pomysłami. Każda grupa stworzyła własny, wyjątkowy adwentowy wieniec, który wkrótce ozdobi domy lub instytucje i stworzy przytulną, świąteczną atmosferę.

Warsztaty stały się nie tylko przestrzenią twórczą, lecz także doskona-

łą okazją do rozmów, wzmacniania więzi i wspólnego przygotowywania się do nadchodzących świąt. Nasze zespoły również intensywnie przygotowują się do świątecznych koncertów, występów i wydarzeń, które w grudniu wypełnią Rudominę mu-

zyką, tańcem i wspólnym świątecznym nastrojem.

Były to dwa inspirujące, pełne tradycji i ciepła wieczory – doskonały początek Adwentu.

Inf. i fot. Centrum Kultury w Rudominie

Cała przestrzeń wypełniła się zapachem gałązek świerku, ciepłymi rozmowami i twórczą inspiracją

Przedstawiciele polskich organizacji z wizytą na Wileńszczyźnie

Justyna Giedrojć

W dniach 24-26 listopada Samorząd Rejonu Wileńskiego gościł przedstawicieli Fundacji „Centrum Życia i Rodziny” oraz Instytutu „Ordo Iuris” z Warszawy: Monikę Leszczyńską — wiceprezes Ordo Iuris, Pawła Kwaśniaka — dyrektora ds. kampanii społecznych oraz Kamila Zwierza — koordynatora projektów.

— Celem wizyty było przekazanie 15 tys. egzemplarzy kalendarza na rok 2026, przygotowanego przez fundację z myślą o placówkach edukacyjnych i instytucjach społecznych naszego rejonu — mówi Renata Cytacka, starsza specjalistka Wydziału Oświaty Samorządu Rejonu Wileńskiego, koordynatorka wizyty oraz dystrybutorka materiałów.

Dzięki jej zaangażowaniu zorganizowano spotkania z przedstawicielami szkół, przedszkoli oraz placówek socjalnych.

FILM PORUSZYŁ AKTUALNE TEMATY

W czasie spotkań zaprezentowano film „Oraz że Cię nie opuszczę...”, który został bardzo pozytywnie odebrany przez uczestników.

— Film poruszył aktualne tematy i wywarł pozytywne emocje. Tematy wierności oraz wiary w potęgę małżeństwa są zawsze na czasie dla osób w każdym wieku. Dla mnie, jako specjalistki pracującej codziennie z ludźmi, którym muszę pomóc, posłużyć radą, tematy te są bardzo istotne. Po filmie mieliśmy bardzo treściwą dyskusję, która dotyczyła znaczenia sakramentu małżeństwa, umiejętności przebaczenia, wzajemnego zrozumienia oraz budowania trwałych relacji opartych na odpowiedzialności i miłości — mówi Bożena Stankiewicz, doradczyni w Wydziale Dobrobytu Społecznego w Samorządzie Rejonu Wileńskiego.

W środę, 26 listopada goście odwiedzili Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie. Film tu obejrzel uczniowie klas 10-11.

— Byłam ciekawa odbioru, czy nie za wcześnie z tak poważnym te-

Goście z Polski odwiedzili Gimnazjum im. Wł. Syrokomli, gdzie film obejrzel uczniowie klas 10-11. Fot. Renata Cytacka, opr. red.

matem do młodych ludzi? Jednak zaciekawienie, z jakim oglądali, a następnie dyskusja potwierdziły, że jednak warto było zaprezentować film uczniom. Po zakończeniu spotkania kilka osób podeszło do gości, aby podziękować za pokaz filmu, prelekcję. Stwierdzili, że tego typu spotkania i treści są potrzebne młodym osobom — zauważa Renata Cytacka.

OMÓWIONO NOWE PROJEKTY

W ramach wizyty omówiono plany współpracy oraz nowych projektów razem z Fundacją „Centrum Życia i Rodziny”, Instytutu „Ordo Iuris” a samorządem rejonu wileńskiego.

— Przyjeżdżają zawsze nieodpłatnie z ciekawymi tematami. W ub. roku mieliśmy spotkanie o zagrożeniach, które niosą telefony komórkowe, jak pomagać rodzicom, na co powinni zwrócić uwagę. Było to bardzo treściwe spotkanie, szkoły już same próbują z tym walczyć. Takie prelekcje są bardzo potrzebne, udział w nich biorą specjaliści, którzy mają praktyczne doświadczenie, wiedzę, jak rozwiązywać wskazane problemy, mają konkretne przykłady, przekazywane dostępnym językiem — dzieli się spostrzeżeniami Renata Cytacka.

POLSKIE KALENDARZE DLA MIESZKAŃCÓW WILEŃSZCZYZNY

Piąty rok z rzędu Fundacja „Centrum Życia i Rodziny” przywozi polskie kalendarze.

— W tym roku mam do rozdania 15 tys. kalendarzy mieszkańcom Wileńszczyzny. Kalendarze już zostały przekazane niektórym parafiom Wilna, rejonu wileńskiego, sołecznickiego, pojadą nawet do Kłajpedy. Co roku zawierają ciekawe treści. W kalendarzu na 2026 r. hasłem przewodnim jest — jak czytać katedrę, czyli jak poznać wszystkie znaki, do czego służy np. prezbiterium itd. Zaznaczone są też wszystkie święta religijne i wszystkie polskie święta narodowe, co jest dla naszych mieszkańców dodatkowym plusem — relacjonuje rozmówczyni.

Zaznacza, że przedstawiciele fundacji przekazali nie tylko kalendarze, lecz również materiały edukacyjne, publikacje książkowe oraz gadżety, które z pewnością wzbogacą pracę wychowawczą w placówkach oświatowych i społecznych rejonu wileńskiego.

— Dziękujemy za dotychczasową współpracę. Także kierujemy podziękowania do wszystkich darczyńców, którzy przyczynili się do pięknego i treściwego wydania Kalendarza na 2026 r. i przekazali je na Wileńszczyznę — podsumowuje Renata Cytacka. ■

Jak poprawnie odmieniać nazwy miejscowości na Litwie?

Każdy z nas ma trudności z odmianą nazw różnych miejscowości. Nieraz w rozmowie o rodzinnych miejscowościach na Litwie, które określamy jako swoją małą ojczyznę, słyszymy, że ich odmiana sprawia kłopoty.

Wszyscy użytkownicy polskiego mieliby kłopot z wyborem końcówki: mówimy o Niemieży, a może o Niemiežu? Zależy od przypisania rodzaju do takiego rzeczownika, czy jest to rodzaj męski, czy żeński? Jeśli znane Państwu są te trudności, zapraszam do dalszej części artykułu.

CZY JEST JAKAŚ OGÓLNA ZASADA? TAK, ALE...

Przy odmianie nazw niektórych miast pojawiają się pytania o rodzaj gramatyczny. Trzeba wiedzieć, że np. Rudomino ma rodzaj nijaki, a nie żeński (czyli nie: Rudamina), Niemież zaś jest rodzaju męskiego. Landwarów (nie: Lentwaris) jest rodzaju męskiego i odmienimy go jak Kraków.

Zasada mówi, że nazwy miejscowe odmieniamy jak wyrazy pospolite, np. Wilno jak „wino”, Biała Waka jak „paka”, Czarny Bór jak „bór”.

JADĘ SKĄD... A MOŻE DOKĄD?

Warto zwrócić uwagę, że na Litwie sporą część nazw stanowią nazwy w liczbie mnogiej, np. Ejszyszki, Soleczniki, Janczuny, Pogiry, Turgiele, Butrymańce, których najbardziej kłopotliwym przypadkiem jest dopełniacz (pytanie: czego?).

Jadę do Solecznik, a może do Soleczników? — oto sedno problemu. Jeśli porównamy z wyrazem pospolitym „słoneczniki” (dopełniacz: słoneczników), zaczynamy czuć się niepewnie. Najlepiej po prostu zapytać mieszkańców, jak sami mówią — utrwalona w zwyczaju miejscowym forma jest zwykle najbliższa tradycji, więc: jedziemy do Solecznik (nie: Soleczników).

Warto zwrócić uwagę, że na Litwie sporą część nazw stanowią nazwy w liczbie mnogiej

Przyjrzyjmy się przykładom: do Ejszyszek, do Janczun, do Turgiel, do Jaszun — te formy raczej nie budzą wątpliwości. Jednak trudności powstają przy wyborze poprawnych form dopełniacza: Butrymańce czy Butrymańców, Adamczuków czy Adamczuk, Sorok Tatar czy Sorok Tatarów. Otóż tu dopuszczalne są dwie formy. Zależy, z czym kojarzymy nazwę lub jak się utrzymało historycznie.

Jaką formę powinniśmy popierać? Najbardziej właściwą, wzorcową formą, do której zachęcają językoznawcy, jest forma bezkońcówkowa, czyli: Sorok Tatar, Butrymańce, Solecznik, Mickun, Wiktoryszek i tak dalej.

NAZWY DWUCZŁONOWE

A co, jeśli mamy do czynienia z nazwą składającą się z dwóch części? W nazwach dwuczłonowych, takich jak: Nowa Wilejka, Biała Waka, Czarny Bór, odmieniamy oba człony. Podam przykładową odmianę:

Mianownik Biała Waka, D. (nie ma czego?) Białej Waki, C. (czemu?) Białej Wace, B. (widzę co?) Białą Wakę, N. (z czym?) z Białą Waką, Msc. (o czym?) o Białej Wace.

Trudniejsza jest odmiana nazw złożonych z członów obcego pochodzenia, np. Sorok Tatar. W tym przypadku odmieniamy tylko drugi człon — Tatar:

M. Sorok Tatar, D. Sorok Tatar, C. Sorok Tatarom, B. Sorok Tatar, N. z Sorok Tatarami, Msc. o Sorok Tatarach.

Dlaczego tak jest? Zasada jest prosta: odmieniamy tylko to, co da się odmienić — czyli wyraz, który należy do systemu języka polskiego. A jak postępujemy z nazwami takimi jak Los Angeles czy Rio de Janeiro? Otóż one pozostają nieodmienne.

JAK TWORZYMY NAZWY MIESZKAŃCÓW?

Najczęściej nazwę mieszkańca tworzymy, dodając końcówkę -(i)anin, a nazwę mieszkanki -(i)anka.

18.>>

Zgodnie z aktualną normą ortograficzną zapisujemy je małą literą, np.: wilnianin i wilnianka, ejszyszczanin i ejszyszczanica, czarnoborzanin i czarnoborzanka, białowaczanin i białowaczanka, jaszunianin i jaszunianka, turgielanin i turgielanka, butrymańczanin i butrymańczanka.

Odmieniamy je tak jak „dworzanin” lub „dworzanka”, np.: białowaczanin, D. białowaczanina, C. białowaczaninowi, B. białowaczanina, N. z białowaczaninem, Msc. o białowaczaninie, W. białowaczaninie! Zaś mieszkanka Białej Waki to białowaczanka, a dalsze formy jej odmiany to: białowaczanki, białowaczance, białowaczankę, z białowaczanką, o białowaczance, białowaczanko!

Przy okazji miejmy na uwadze, że nazwy mieszkańców wsi i miast od 1 stycznia 2026 r., zgodnie z uchwałą Rady Języka Polskiego, będziemy zapisywać wielką literą.

JESTEM SOLCZANINEM CZY SOLECZNICZANINEM?

W polskiej prasie na Litwie często można spotkać słowo „solczanie” w odniesieniu do mieszkańców Solecznik. Ale czy to poprawna forma? Solcza to nazwa rzeki (i zespołu pieśni i tańca „Solczanie”), a Soleczniki to miasto. A więc nazwę mieszkańców powinniśmy tworzyć właśnie od Solecznik. W praktyce jednak formę krótszą: tak piszą dziennikarze i mówią sami mieszkańcy. Nic więc dziwnego, że forma „solczanie” utrwaliła się w języku. Według językoznawców poprawnie byłoby „soleczniczanie”, ale w języku często wygrywa forma, której ludzie naprawdę używają. Może więc najlepiej po prostu zapytać samych mieszkańców, jak wolą być nazywani? W końcu to ich nazwa — i to oni mają w tej sprawie najwięcej do powiedzenia.

CO Z PRZYMIOTNIKAMI?

Jak tworzymy przymiotniki od nazw miejscowości? Najprościej — dodając końcówkę -ski albo -cki. Przyjrzyjmy się kilku przykładom: ejszyski, jaszunski, solecznicki, turgielski, wojdacki,

■ Odmiana nazw miejscowości na Litwie potrafi być nie lada wyzwaniem

pogirski, dajnowski, soroktatarski. W niektórych zaszyły uproszczenia na granicy tematu i przyrostka, stąd zapisujemy: niemieski, ejszyski.

Warto te przymiotniki poznać, żeby móc określić coś, co jest związane z naszą miejscowością, na przykład: szpital solecznicki, pałac jaszunski, kościół turgielski i tak dalej. Jeśli te określenia nie stanowią oficjalnej nazwy obiektu, to zapisujemy je małą literą. Wszystkie człony nazw obiektów w przestrzeni publicznej od 1 stycznia 2026 r. zgodnie z uchwałą Rady Języka Polskiego będziemy zapisywać wielką literą.

NA ZAKOŃCZENIE

Jak widać, odmiana nazw miejscowości na Litwie potrafi być nie lada wyzwaniem. Czasem decydują zasady językowe, a czasem zwyczaj i to, jak mówią sami mieszkańcy. Warto jednak pamiętać, że poprawna odmiana to nie tylko kwestia gramatyki, ale też szacunku do języka i miejsca, z którego pochodzimy. Każda nazwa ma swoją historię i brzmienie — pielęgnujmy je, bo to one właśnie tworzą naszą lokalną tożsamość. ■

Daniel Daukszewicz
Fot. Marian Paluszkiewicz

■ Nazwy mieszkańców wsi i miast od 1 stycznia 2026 r., zgodnie z uchwałą Rady Języka Polskiego, będziemy zapisywać wielką literą. Czyli wilnianie po Nowym Roku już będą Wilnianami

Przestępczość na Litwie i w Polsce była tematem wykładu na PUTW w Wilnie

16 listopada 2025 r. Słuchacze Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wilnie zebrali się na kolejny wykład.

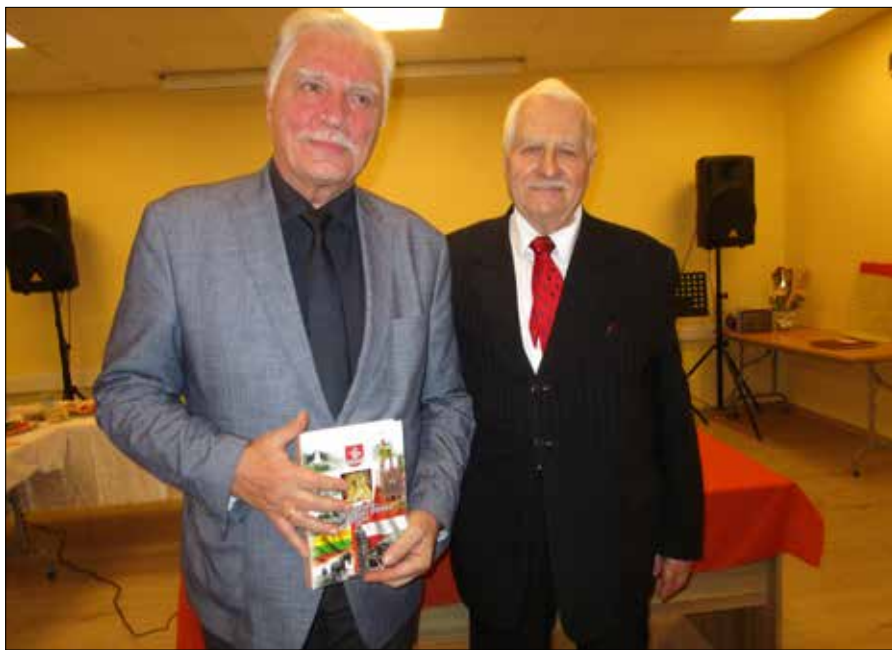
Przybyła do nas Tamara Justycka, która przedstawiła słuchaczom swe nowo wydane książki o Święcianach oraz opowiedziała o historii swych krewnych. Zapoznała też słuchaczy ze swą twórczością oraz zadeklamowała wiersze własnego autorstwa. Z kolei rektor PUTW w Wilnie Ryszard Kuźmo zadeklamował okolicznościowy wiersz poświęcony autorce oraz sformułował kilka krytycznych uwag.

INTERESUJĄCY WYKŁAD PROF. HENRYKA MALEWSKIEGO

Wykład pt. „Przestępczość na Litwie i w Polsce” wygłosił prof. Henryk Malewski. Prelegent opowiedział o dodatnich i ujemnych stronach działalności policji na Litwie. Jak się dowiedzieliśmy, Uniwersytet im. Michała Romera w Wilnie podczas swojego istnienia przygotował ponad 50 tys. absolwentów, którzy pracowali i pracują obecnie w policji na różnych stanowiskach służby państwowej. Jednak, jak się okazuje, Litwa na działalność policji wydaje tylko 0,4 proc. PKB, podczas gdy Łotwa wydziela na ten cel 1,4 proc. PKB, a Polska — 1,2 proc. PKB.

Na Litwie w latach 90-tych, pracowało 25 tys. funkcjonariuszy, a obecnie tylko 7 tys. policjantów oraz 2 tys. pracowników niemundurowych i wciąż oczekuje się redukcji etatów. W 2000 r. pracę policji pozytywnie oceniało 40-44 proc. mieszkańców Litwy, a w 2025 r. już 80 proc. mieszkańców.

Najwyższy poziom uznania posiada straż pożarna. Na Litwie w policji pracuje 44 proc. kobiet, które radzą sobie bardzo dobrze, ponieważ reagowanie na wykroczenia nie zawsze wymaga siły fizycznej. Społeczeństwo na Litwie czuje się bezpiecznie, na wezwanie czeka się średnio 5-7 minut.

Profesor Henryk Malewski i rektor PUTW Ryszard Kuźmo

Fot. archiwum PUTW w Wilnie

NEGATYWNA STRONA SŁUŻBY

Minusem jest to, że policjanci rzadko pracują przez 25 lat, a najlepsi odchodzą wcześniej. Przyczyną są zarobki — początkujący policjant otrzymuje 900 euro, a dozorca — 850. Po 20 latach pracy w policji zdrowie policjantów jest w znacznie gorszym stanie niż w przypadku przeciętnego członka społeczeństwa. W Europie pracownicy policji mają bardzo dużo ulg, na przykład w Anglii policjant otrzymuje kredyt mieszkaniowy już w pierwszym roku pracy, a w przypadku odejścia na emeryturę niespłacone kredyty są kompensowane.

Na Litwie najcięższe dla policji były lata 1994-95, wtedy miało miejsce ok. 500 zabójstw rocznie. Obecna sytuacja jest dużo lepsza — dochodzi do 70-80 tego rodzaju zbrodni rocznie. Aktywna walka z przestępczością po 1995 r. przyniosła pewne efekty — część przestępców przeniosła się za granicę.

BEZPIECZEŃSTWO W POLSCE

W Polsce sytuacja kryminalna zawsze była lepsza (w 1995 r. było tam ok. 1,5 tys. ciężkich przestępstw, ale tu też trzeba uwzględnić fakt, że liczy ona 15 razy więcej mieszkańców niż nasz kraj). Obecnie panuje tam dość spokojna sytuacja, jeśli chodzi o przestępczość.

Co ciekawe w Polsce przebywa bardzo dużo obcokrajowców. Interesujące jest to, że popełniają oni znacznie mniej ciężkich wykroczeń. Ukraińcy w Polsce stanowią obecnie 85 proc. wszystkich obcokrajowców; są to przeważnie kobiety z dziećmi (zadziałał zakaz wyjazdu mężczyzn z Ukrainy).

Jak się dowiedzieliśmy, z migrantami wiążą się inne rodzaje przestępstw: są oni czasem wykorzystywani przez miejscowych przedsiębiorców, którzy płacą im mniej, zmuszając jednocześnie do ponadwymiarowej pracy.

20.>>

ROKOWANIA O PRZYSZŁOŚCI

Co nas czeka w przyszłości? Od ponad 100 lat prowadzone są badania przestępczości w społecznościach, które doświadczyły traumy wojennej. Po każdej wojnie przestępczość wzrasta, pojawia się przestępczość zorganizowana przeciwko zdrowiu i życiu. Żołnierze mają rozdwojenie jaźni. Na Ukrainie walczyły i walczą miliony, od skutecznego używania broni zależy to, czy żołnierz przeżyje, po wojnie przymus zabijania nie znika.

W Polsce obecnie mieszka 340 tys. Ukraińców. 60-65 proc. Ukraińek pracuje, dzieci się uczą, po wojnie mężowie do nich dołączają

i w związku z tym można się liczyć ze wzrostem przestępczości. Według Leona Wacholca (lwo-wiaka), człowiek, któremu rozkazano zabijać, nie może tego zaprzestać po wojnie. Takich zmian trzeba oczekiwać.

Rektor PUTW Ryszard Kuźmo podziękował prelegentowi za ciekawy i aktualny wykład oraz wręczył książkę „Wilnianie bohaterami swego życia”.

ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA

Słuchacze, którzy sprząтали Rosę – Dorota Kondratowicz, Zbigniew Rutkowski i Antonina Babravičienė – otrzymali podziękowania od Zarządu PUTW w Wilnie.

Spotkanie zwieńczył występ uniwersyteckiego kabareciku „Seniorytki”, który wykonał szereg piosenek patriotycznych poświęconych Dniu Niepodległości 11 Listopada.

W tym dniu nasze słuchaczki Renia Leszczyńska i Marianna Nosewicz świętowały urodziny, więc otrzymały moc kwiatów i życzeń, a wszyscy słuchacze zaśpiewali im tradycyjne „Sto lat”.

Jak nakazuje nasza tradycja, generalna gospodyni zaprosiła wszystkich do świątecznego stołu, gdzie przy kawie i lampce wina miło spędziliśmy resztę wieczoru. ■

Helena Paszuk,
Członek Zarządu
PUTW w Wilnie

Litwa zapłaci za szkolenie psów przewodników. Zniesiono jeden wymóg dla trenerów

Od przyszłego roku Litwa zmienia zasady dotyczące psów przewodników, które pomagają osobom z niepełnosprawnościami funkcjonować. Rząd podał konkretne wytyczne.

ZWROT KOSZTÓW DO 90 PROC.

Od 1 maja 2026 roku osoby z niepełnosprawnościami na Litwie będą mogły ubiegać się o refundację kosztów szkolenia psów-asystentów. Sejm w czwartek 27 listopada zatwierdził pakiet ustaw przygotowanych przez Ministerstwo Opieki Socjalnej i Pracy (SADM).

Zgodnie z nowymi przepisami, osoba niepełnosprawna otrzyma dofinansowanie w wysokości do 90 proc. rzeczywistych kosztów szkolenia psa asystującego, jednak nie więcej niż równowartość 300 podstawowych świadczeń socjalnych — obecnie to 21 tys. euro.

Prawo gwarantuje swobodne poruszanie się z psem przewodnikiem w przestrzeni publicznej, budynkach bez względu na ich funkcję oraz do korzystania z transportu publicznego i taksówek.

Nowe prawo znosi obowiązek posiadania przez trenerów psów asystujących międzynarodowej akredytacji.

Szkoleniem będą mogły zajmować się także osoby fizyczne i prawne bez takiego certyfikatu. Jest jedno „ale” — aby zapewnić jakość szkoleń, ministerstwo opracuje szczegółowe wymagania dla szkoleniowców.

**WIĘKSZA SAMODZIELNOŚĆ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Minister opieki socjalnej i pracy Jūratė Zailskienė podkreśliła, że psy przewodniki znacząco poprawiają jakość życia osób z niepeł-

nosprawnościami, lecz dotychczas barierą były koszty sięgające nawet 25-30 tys. euro.

„Cieszę się, że udało nam się zainicjować zmiany w przepisach i że w końcu państwo będzie rekompensować osobom niepełnosprawnym koszty szkolenia psów pomocniczych. Ważne jest również to, że zostanie zapewnione prawo do korzystania z ich pomocy w miejscach publicznych” — powiedziała minister Jūratė Zailskienė. ■

Opr. J.B. na podst. inf. SADM

■ Państwo dofinansuje szkolenie psów przewodników Fot. Freepik

„Duma i Zobowiązanie” – symposium naukowe w Filii Uniwersytetu w Białymstoku Wilnie

21 listopada w gościnnych murach Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie odbyło się wyjątkowe wydarzenie — Symposium Naukowe „Duma i Zobowiązanie”. Spotkanie to połączyło pokolenia, środowiska i serca, stając się przestrzenią wspólnej refleksji nad niezłomnością ducha w czasach komunizmu.

Było to nie tylko wydarzenie akademickie, lecz także głębokie przeżycie duchowe i wspólnotowe — pełne wdzięczności, zadumy i nadziei. Wśród uczestników znaleźli się uczniowie i nauczyciele szkół polskich na Litwie, przedstawiciele świata nauki, duchowieństwa oraz osoby, którym bliska jest pamięć o tych, którzy w trudnych czasach zachowali wierność wartościom chrześcijańskim i narodowym. Ich obecność nadała spotkaniu szczególny wymiar — pełen szacunku dla przeszłości i troski o przyszłość.

ŚWIADECTWA, KTÓRE PORUSZAJĄ

Symposium zaszczylicili wybitni prelegenci z Centrum Badania Historii Solidarności i Oporu Społecznego PRL przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz z Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie: prof. dr hab. Wojciech Polak przypomniał o męczeństwie bł. ks. Jerzego Popiełuszki i innych kapelanów „Solidarności”, których życie było świadectwem odwagi, prawdy i duchowej siły; dr hab. Sylwia Galij-Skarbińska, prof. UMK ukazała rolę młodzieży licealnej i akademickiej w walce o godność i wolność sumienia w okresie komunizmu; ks. dr Michał Damazyn opowiedział o kobietach — s. Helenie Majewskiej i Ludmile Roszko — które przez miłosierdzie i cichą służbę stawały się bohaterkami codziennego apostołstwa; dr Irena Mikłaszewicz, wykładowczyni Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie, przybliżyła postawy świeckich wierzących na Litwie — pełne pokory, siły i niezłomności wobec systemu zniewolenia. Każde wystąpienie przypominało, że wolność nigdy nie jest dana raz na zawsze — wymaga ofiary, odwagi i gotowości do poniesienia jej ceny.

Sala wypełniona była skupieniem i uwagą, a każde wystąpienie spotykało się z żywą reakcją uczestników **Fot. archiwum Filii UwB w Wilnie**

Szczególną wartość spotkania stanowiła obecność młodzieży i nauczycieli szkół polskich na Litwie. Ich zainteresowanie tematyką symposium pokazało, że pamięć o przeszłości nie jest tylko obowiązkiem — jest darem, który kształtuje przyszłość. Wspólne rozmowy, pytania i refleksje stworzyły atmosferę prawdziwego dialogu międzypokoleniowego, w którym historia staje się żywą lekcją wartości.

ATMOSFERA SPOTKANIA I GESTY WDZIĘCZNOŚCI

Sala wypełniona była skupieniem i uwagą, a każde wystąpienie spotykało się z żywą reakcją uczestników. Dyskusje i refleksje podkreślały wagę pamięci o bohaterach, którzy swoją postawą pokazali, że wolność ma swoją cenę.

Na zakończenie spotkania organizatorzy wręczyli prelegentom symboliczne upominki — wyraz wdzięczności za obecność, zaangażowanie, intelektualny wkład oraz świadectwo, które wniesli w to wydarzenie.

Podkreślono, by były one znakiem pamięci, życzliwości i zaproszeniem do dalszych spotkań oraz współpracy.

ZNACZENIE DLA PRZYSZŁOŚCI I WSPÓLNA TROSKA O PAMIĘĆ

Symposium stało się nie tylko lekcją historii, ale także inspiracją do odpowiedzialności za przyszłość. Pokazało młodemu pokoleniu, że wolność wymaga pielęgnowania i że jej cena jest wpisana w życie każdego narodu. To spotkanie było świadectwem żywej pamięci i wspólnej troski o wartości, które łączą i budują wspólnotę.

Symposium zostało zorganizowane dzięki współpracy Centrum Badań Historycznych Solidarności i Oporu Społecznego PRL, Stowarzyszenia im. ks. Jerzego Popiełuszki oraz Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie. Wydarzenie odbyło się pod patronatem Macierzy Szkolnej oraz Fundacji Wspierającej Oświatę Polską na Litwie „Samostanowienie”.

Iwona Geben

Trwa dochodzenie ws. wypadku samolotu LOT w Wilnie

Zamknięcie lotniska, ewakuacja pasażerów i śledztwo międzynarodowe — w środę 26 listopada w Wilnie miał miejsce wypadek samolotu LOT, zjechał z pasu podczas lądowania. Litwa zwróciła się już do zagranicznych podmiotów.

SAMOLOT ZJECHAŁ Z PASA, PASAŻEROWIE EWAKUOWANI

W środę 26 listopada o godzinie 13:43 samolot polskich linii LOT, przylatujący z Warszawy, podczas kołowania po lądowaniu w Wilnie zjechał z pasa startowego w kierunku płyty postojowej. W wyniku zdarzenia 63 pasażerów i czterech członków załogi zostało ewakuowanych. Nikt nie odniósł obrażeń.

„Pasażerowie zostali ewakuowani, odebrali bagaż i opuścili lotnisko” — poinformowała wtedy spółka Litewskie Porty Lotnicze (LTOU).

W związku z incydentem lotnisko zostało całkowicie zamknięte — od popołudnia w środę do czwartku rano.

Jak poinformowała dyrektor LTOU Vitalija Ročė, zamknięcie lotniska w Wilnie dotknęło niemal 7 tys. pasażerów. Łącznie 60 lotów zostało zakłóconych — 28 odwołano, a 16 samolotów przekierowano na inne lotniska.

Według ministra transportu Juras Taminskasa, nie ma na razie dowodów, że przyczyną incydentu były trudne warunki atmosferyczne, choć w środę w Wilnie i dużej części kraju wystąpiły intensywne opady śniegu i mokrego śniegu.

DOCHODZENIE JUŻ TRWA

Śledztwo prowadzi Departament ds. Bezpieczeństwa Lotniczego przy litewskim Ministerstwie Sprawiedliwości. Kierujący nim Laurynas Naujokaitis poinformował, że analiza wszystkich okoliczności może potrwać dłużej niż rok.

„Na razie zbieramy wszystkie niezbędne informacje, ale prawdopodobnie potrwa to długo. Na

pewno nie mniej niż rok” — powiedział Laurynas Naujokaitis, kierownik wydziału ds. bezpieczeństwa w resorcie sprawiedliwości.

Śledczy badają dane z rejestratorów pokładowych, stan techniczny samolotu, warunki pogodowe, stan pasa startowego oraz kwalifikacje załogi.

„W lotnictwie zarówno wypadki, jak i incydenty są najczęściej wynikiem pewnego ciągu zdarzeń. Jest to tak złożona sprawa, że najczęściej nie ma jednej przyczyny” — wyjaśnił Laurynas Naujokaitis.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA I ANALIZA TECHNICZNA

Z uwagi na brak lokalnych możliwości odczytu danych z rejestratorów, Litwa zwróciła się o pomoc do niemieckiej instytucji ds. bezpieczeństwa lotniczego.

„Zwróciliśmy się również o pomoc do niemieckiej instytucji ds. bezpieczeństwa lotniczego, aby pomogła nam odczytać zapisy

z samolotu, ponieważ w Litwie nie ma takiej możliwości” — powiedział Naujokaitis.

O incydencie poinformowano m.in. Polskę (jako państwo rejestracji i użytkownika statku powietrznego), Brazylię (jako producenta), a także ICAO, EASA oraz Komisję Europejską. Uczestnictwo ekspertów z tych państw i instytucji w śledztwie jest zgodne z międzynarodowymi procedurami bezpieczeństwa.

„Jedynym celem badania bezpieczeństwa jest zapobieganie wypadkom i incydentom w przyszłości, a nie ustalenie, kto jest winny i odpowiedzialny” — zaznaczył Laurynas Naujokaitis.

Usunięcie samolotu z pasa startowego i przywrócenie działania lotniska zajęło kilkanaście godzin. Jak podkreślił Naujokaitis, konieczne było uzgodnienie szczegółowego planu operacji technicznej z producentem samolotu oraz liniami lotniczymi. ■

Opr. J.B. na podst. BNS

Śłużby techniczne na miejscu incydentu z udziałem samolotu LOT na wileńskim lotnisku Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

Hej! Hej! Ho-ho-ho! Nie ma drugiego takiego okresu dwudziestu czterech dni w roku, który trwa od 1 do 24 grudnia. Przepiękny i baaaaardzo niezwykły czas, napawający serca każdego człowieka wyjątkowym uczuciem cie-

pla, miłości, radości, zadowolenia, tajemniczości i szczęścia — zwykłego ludzkiego szczęścia. Wczoraj rozpoczął się grudzień, a tym samym odliczanie do Wigilii i Świąt Bożego Narodzenia, mając po drodze Mikołajki, wybór i upiększanie choinki oraz mnóstwo innych przyjemności!

Grudniowe ciekawostki

Nazwa miesiąca „**Decembris**” po łacinie oznacza dziesiąty, bo Słowo „**Decem**” ma takie znaczenie. A więc Grudzień był pierwotnie dziesiątym miesiącem w kalendarzu rzymskim, dopóki nie dodano stycznia i lutego. Nazwa „grudzień” pochodzi od słowa „gruda”, oznaczającego zmarzniętą bryłę ziemi lub śniegu.

Grudzień ma 31 dni i jest obecnie 12. miesiącem roku.

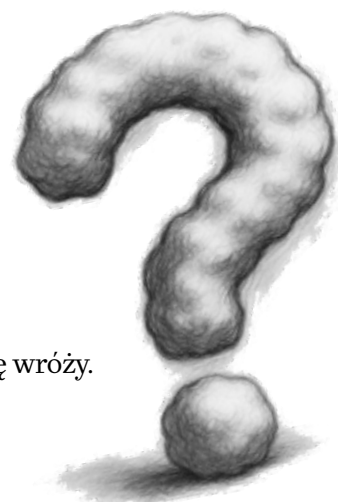
Co robić w grudniu? Grudzień to czas:

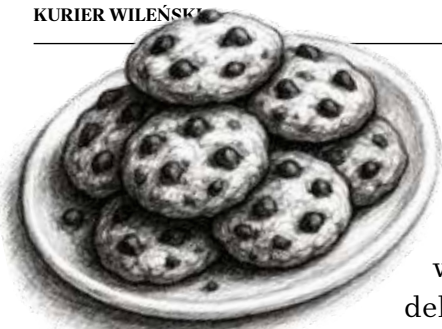
- * zimowych zabaw na śniegu, takich jak lepienie bałwana czy budowanie igloo;
- * a także czas przygotowań do świąt;
- * czas czytania bajek i śpiewania piosenek;
- * w grudniu można tropić zwierzęta w lesie;
- * urządzać bitwy na śnieżki, a po powrocie do domu ogrzać się przy kubku ciepłej herbaty...

Fajny ten grudzień!

Grudniowe przysłówia na każdy dzień

- 1 grudnia** — Pierwszego grudnia, gdy pogoda służy, to wczesną i pogodną wiosnę wróży.
- 2 grudnia** — Gdy na początku grudnia pogoda stała, zima będzie długo biała.
- 3 grudnia** — Grudzień jak łagodny wszędzie, cała zima dzieckiem będzie.
- 4 grudnia** — Barbara mrozi, Mikołaj lód zwozi.
- 5 grudnia** — Pierwszy śnieżek w błoto pada, słabą zimę zapowiada.
- 6 grudnia** — Jeśli święty Mikołaj lodu nie roztopi, długo będą chuchać w ręce chłopci.
- 7 grudnia** — Święty Ambroży zimy przysporzy.

4 grudnia – Dzień ciasteczek

Chyba wszyscy lubią ciasteczka! Na całym świecie istnieje wiele rodzajów ciastek i jest ich tak wiele, że każdy, nawet najbardziej wymagający smakosz znajdzie swoje ulubione ciasteczka. Miękkie i delikatne albo chrupiące i kruche, słodkie, słone, z serem i pieprzem, z kandyzowanymi owocami, orzechami, przyprawami i oczywiście z czekoladą (jak można bez nich!). Jest ich niezliczona ilość!

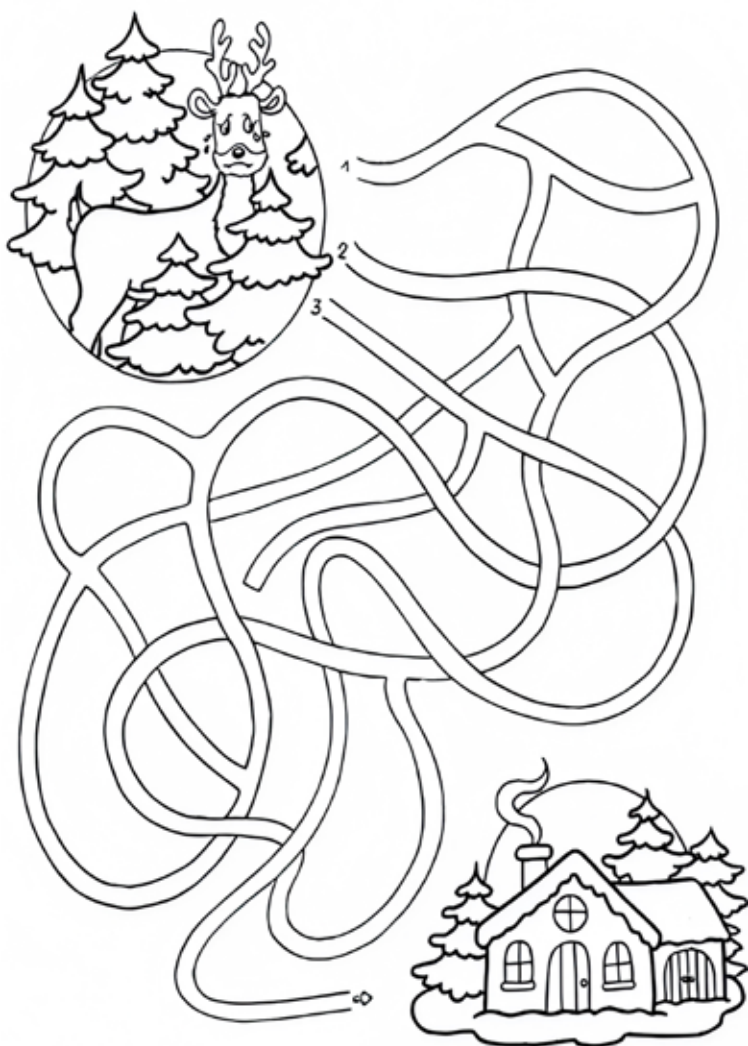
Żeby uczcić ciasteczka, Amerykanie wymyślili specjalny dzień, aby cieszyć się nimi bez wyrzutów sumienia, bo jak inaczej można świętować ten dzień, jeśli nie przez zjedzenie swoich ulubionych ciasteczek, a może nawet takich, których się nigdy wcześniej nie próbowało.

Data też nie jest przypadkowa, ponieważ pieczenie ciasteczek to jedna z najsmaczniejszych świątecznych tradycji. Wiele bożonarodzeniowych jarmarków na całym świecie kusi smakoszy niezliczonymi rodzajami ciasteczek. Czy to nie jest raj dla smakoszy?! W związku z tym warto upiec swoje ulubione ciasteczka już dziś i dobrze się bawić w czasie ich spożywania!

Zagadka

Gdy spadnie po raz pierwszy, świat robi się bielszy.
Wyciągamy narty, sanki, dzieci lepić chcą bałwanki.

Zimowy labirynt!

7 grudnia – Dzień Waty Cukrowej

Dzień waty cukrowej obchodzony jest **7 grudnia** jako Narodowy Dzień Waty Cukrowej. Czasami szkoły lub inne organizacje organizują własne, niezależne obchody, na przykład w innych terminach, jak „**Dzień Gofra i Waty Cukrowej**” pod koniec listopada, ale ogólnoświatowe święto przypada na **7 grudnia**.

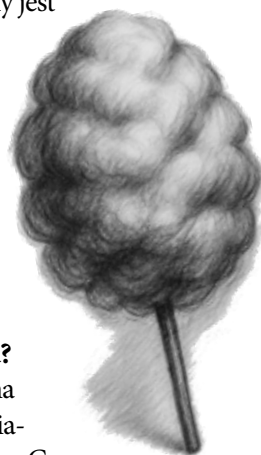
Kiedy wymyślono watę cukrową?

Wata cukrowa została wynaleziona pod koniec XIX wieku przez Williama Morrisona, dentystę, oraz Johna C. Whartona, cukiernika. Nazwana została Fairy Floss, czyli „wróżka”.

Z jakiego kraju jest wata cukrowa? Wata cukrowa była w rzeczywistości popularnym smakołykiem we Włoszech już w **XV wieku**. Dawny sposób wytwarzania waty cukrowej — lub cukru wirującego, jak to kiedyś nazywano — polegał na roztopieniu cukru na patelni, a następnie użyciu widelca do tworzenia nitek z cukru nad odwróconą miską.

Jak długo można przechować watę cukrową? Wata cukrowa w pojemniku może spokojnie wytrzymać kilka dni.

Czy wata cukrowa jest zdrowa? Nie, wata cukrowa nie jest zdrowa, ponieważ składa się prawie wyłącznie z cukru, który może prowadzić do próchnicy i innych chorób związanych z nadwagą. Jest ona jednak zdrowa, jeśli jest spożywana okazjonalnie i w umiarkowanych ilościach, ponieważ jedna porcja ma stosunkowo mało kalorii (**około 80-120 kcal**) i nie dostarcza żadnych wartości odżywczych.

Ciasto „Leśny mech” z ziarenkami granatu

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Idealnie sprawdzi się na rodzinne spotkania, święta czy po prostu wtedy, gdy mamy ochotę na coś wyjątkowego.

Składniki:

• 450 g mrożonego szpinaku mielonego • 2 szklanki mąki • 3 jajka • 1 szklanka cukru • 1 szklanka oleju • 3 łyżeczki proszku do pieczenia • 1 łyżeczka cukru waniliowego • 1 owoc granatu

Krem:

• 0,5 litra śmietany kremówki 30 proc. • 1 galaretka agrestowa • 1 łyżka cukru pudru • 1/3 szklanki wrzącej wody

Wykonanie:

Najpierw trzeba rozmrozić szpinak i dokładnie odcisnąć z niego nadmiar wody. W misce ubić jajka z cukrem i cukrem waniliowym na jasną, puszystą masę. Kiedy będzie już gładka i jednolita, powoli wlewać olej, cały czas mieszając.

To jedno z tych ciast, które zawsze robi wrażenie. Intensywnie zielone, lekkie, wilgotne i przełamane soczystymi ziarenkami granatu.

Fot. autorka

Następnie dodać szpinak i krótko zmiksować, aby równomiernie połączył się z masą. Do całości wysypać przesianą mąkę wymieszaną z proszkiem do pieczenia i delikatnie połączyć składniki. Gotowe ciasto przelać do tortownicy o średnicy 24-26 cm, wyłożonej papierem do pieczenia i włożyć do piekarnika nagrzanego do 170°C. Piec je ok. 45-50 minut, aż ładnie wyrośnie i delikatnie się zarumieni. Po upieczeniu odstawić do całkowitego wystudzenia. Kiedy będzie już zimne, odciąć wierzch

i odłożyć go na bok — później zamieni się w charakterystyczny, zielony „mech”. W międzyczasie przygotować krem. Galaretkę agrestową rozpuścić w niewielkiej ilości wrzącej wody i pozostawić do przestudzenia. Śmietanę kremówkę ubić na sztywno z cukrem pudrem, a gdy galaretka zacznie lekko tężeć, zacząć powoli wlewać ją do ubitej śmietany, delikatnie mieszając, aż powstanie jednolity krem. Na wystudzony blat ciasta nałożyć krem i równomiernie rozprowadzić go po całej powierzchni. Następnie pokruszyć odcięty wcześniej wierzch i obsypać nim całość, tworząc efekt zielonego, leśnego mchu. Na koniec udekorować ciasto ziarenkami granatu, które nie tylko dodadzą koloru, ale też przyjemnej, owocowej świeżości. Ciasto najlepiej smakuje dobrze schłodzone, dlatego warto wstawić je do lodówki na kilka godzin przed podaniem. ■

Kotlety mielone w sosie grzybowym

To klasyczne, domowe danie, które łączy w sobie prostotę wykonania i głęboki, pełny smak. Aromatyczne grzyby, delikatna śmietana i soczyste kotlety tworzą razem potrawę, która kojarzy się z rodzinnym obiadem i kuchnią naszych mam czy babć. Do przygotowania sosu można użyć świeżych grzybów leśnych albo mrożonych — dzięki temu danie można zrobić o każdej porze roku.

Składniki:

Na kotlety:

• 500 g mięsa z łopatki wieprzowej (najlepiej lekko przerośniętej) • 1 czerstwa bułka (namoczona w wodzie lub mleku) • 1 jajko • sól, pieprz do smaku • bułka tarta do obtoczenia • tłuszcz do smażenia

Na sos grzybowy:

• 300 g świeżych grzybów leśnych (lub mrożonych) • 1 cebula • 1 łyżecz-

ka mąki pszennej • 1 łyżka śmietany 18 proc. • pęczek natki pietruszki • sól, pieprz do smaku • tłuszcz do smażenia • gorąca woda lub bulion

Wykonanie:

Mięso umyć i zmielić razem z odcisniętą, namoczoną wcześniej czerstwą bułką. Dodać jajko, sól i pieprz, a następnie dokładnie

wyrobić masę. Zwilżonymi w wodzie dłońmi formować niewielkie kotlety i obtaczać je w bułce tartej, po czym smażyć na rozgrzanym tłuszczu z obu stron na złoty kolor. Grzyby oczyścić, umyć i pokroić (mrożonych wcześniej nie rozmrażać).

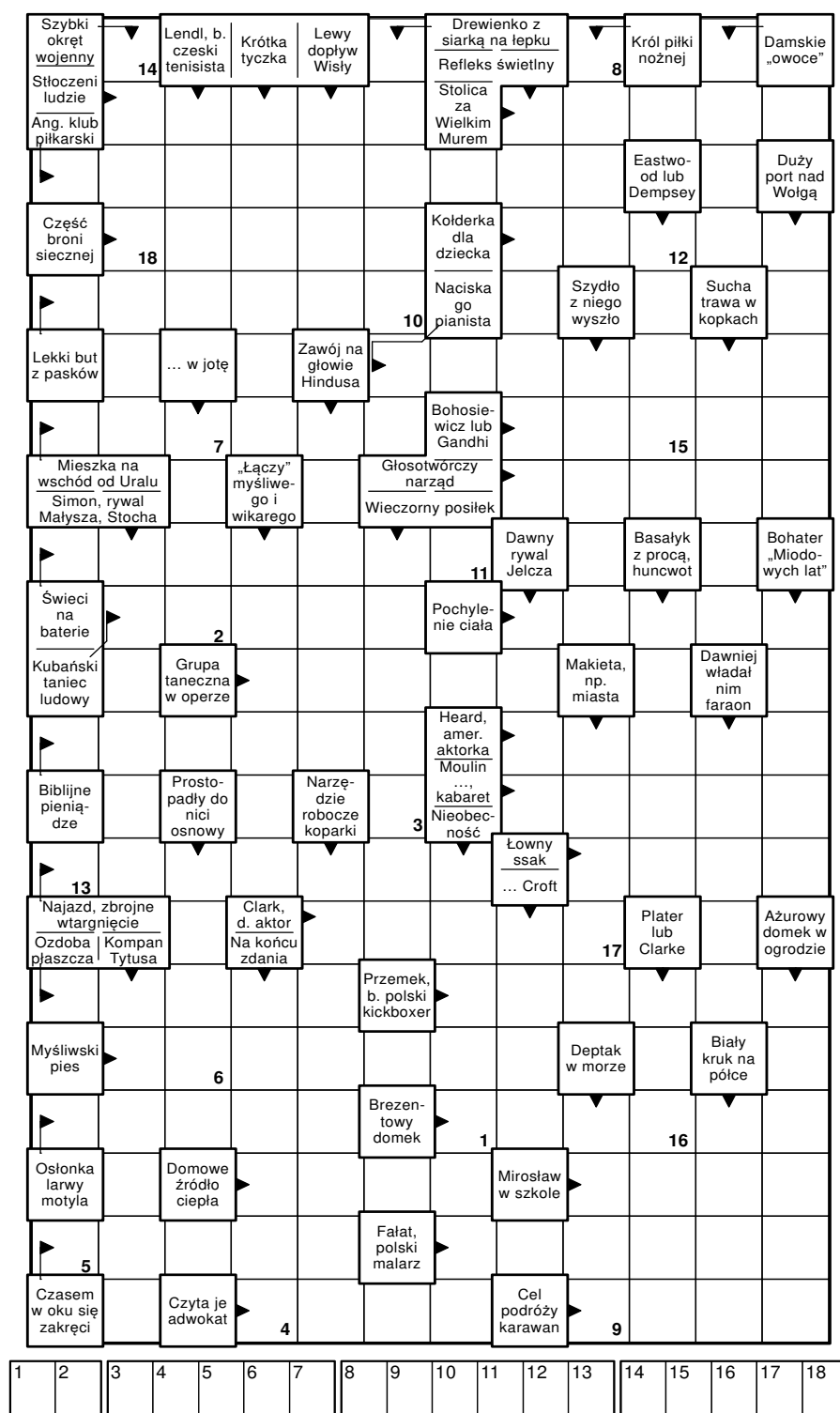
Cebulę obrać i pokroić w piórka, a następnie zeszklić ją na tłuszczu. Dodać grzyby i smażyć przez kilka minut, aż odparują. Wlać gorącą wodę lub bulion, a gdy sos się zagotuje, włożyć do niego usmażone kotlety.

Dusić wszystko na małym ogniu przez ok. 30 minut, doprawiając solą i pieprzem. Śmietanę wymieszać z mąką i odrobiną gorącego sosu, po czym wlać ją do garnka i zagotować całość. Na koniec dodać posiekaną natkę pietruszki i podawać danie z dodatkiem ziemniaków lub z kaszą. ■

Fot. autorka

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 27-28 LISTOPADA

Poziomo: BIOMET - SAŻEŃ - SPACERK - TOTEM - KANWA - NOTARIAT - OBORA - KACZKA - RANEK - POKAZ - KOPER - REDUTA - ANITA - PAPETERIA - WIKARY - PASMO - CZARTER - ŁAZARZ - CZART - ARSENAL - LAIK - ETUI - WOAL - GÓRSKI - MARY - GAJOS - SIEDEM - PANK - TYNK - TYRAN - OPANIA

Pionowo: ISTOTA - PEPITA - REGATY - Sopot - CHODAK - ZASTÓJ - MATA CZ - KUPAŁA - EUROPA - ZECER - KRATER - NISSAN - TEMIDA - ZATYCZKA - LWISKO - SEKTOR - KARPACZ - MAKA - BALONIARZ - LAMETA - NEON - PIASTA - ALADYN - SERW - RESET - MERCI - RENI - ARAK - RAPORT - KRYMKA

Hasło: Program szpiegujący

Uśmiechnij się!

Rozmawia dwóch studentów na korytarzu w akademiku:

– Kurczę, muszę posprzątać swój pokój!
– To wrzuć granat i poczekaj.
– A jak nie wybuchnie, to myślisz, że go tam znajdzie?!

Mama zauważyła, jak jej synek zaszywa sobie rozporek w spodniach.

– Jasiu, dlaczego to robisz?
– Po tym, jak wczoraj przyszczypnęłaś mi podbródek zasuwając kurtkę, wolę nie ryzykować.

Rozmawiają dwaj koledzy:

– Nie mogę się ostatnio dogadać ze swoją żoną, ciągle się kłócimy.
– U mnie też nie jest lepiej. Doszedłem do wniosku, że jedyna kobieta, z którą jestem w stanie się zgodzić, to głos z nawigacji.

Idzie mężczyzna i prowadzi pingwina za łapę. Spotyka go policjant i pyta:

– Co ty robisz z tym pingwinem?
– A przyplątał się i nie wiem co z nim zrobić.

Policjant na to:

– Zaprowadź go do ZOO.

Po paru godzinach spotykają się ponownie, a mężczyzna nadal z pingwinem.

Policjant pyta:

– No i co?

– Zaprowadziłem go do ZOO, a teraz idziemy do kina.

Po imprezie rodzinnej zostało mnóstwo jedzenia i sporo alkoholu.

Następnego dnia żona idzie do pracy. Wraca wieczorem – niczego nie ma, tylko pijany mąż. Wściekła żona krzyczy:

– Gdzie alkohol? Gdzie sałatki i całe jedzenie?

– A ty co myślałaś, że wyszłaś i życie się po tym zatrzymało?

– A dlaczego chce pan kandydować?

– Proszę spojrzeć, co się narobiło w naszym kraju! Władze pławią się w luksusach, korupcji i nierówności!

– I chce pan z tym walczyć?

– Nie! Chcę w tym uczestniczyć!

Nowe przepisy językowe na Litwie. Tysiące cudzoziemców pod presją

Honorata Adamowicz

Takich cudzoziemców, którzy zwykle są zatrudnieni w sektorze usługowym, są w naszym kraju tysiące. Bardzo często pracują w taksówkarstwie albo w dostawie żywności. Codziennie pedałują mnóstwo kilometrów z ciężką torbą na plecach i w pracy komunikują się wyłącznie przez aplikację. Dla takich osób nowe przepisy mogą stać się kolejnym wyzwaniem w walce o przeżycie i utrzymanie rodziny. Postanowiliśmy sprawdzić, co sami cudzoziemcy sądzą o nowych wymagach znajomości języka litewskiego.

HISTORIA PAKISTAŃCZYKA

Na ulicy kierowcy Wolta udawali, że nas nie słyszą. Pięć prób rozmowy zakończyło się ciszą. Nie pozostawiało nic innego, jak zamówić jedzenie i poczekać, aż przyjedzie ktoś, kto codziennie tu pracuje, ale zmagą się z nowym problemem narzuconym przez przepisy.

Przyjechał Pakistańczyk. Ani po rosyjsku, ani po angielsku nie dało się z nim porozumieć. Jedynym łącznikiem była aplikacja w jego telefonie. Napisał nam, że mieszka na Litwie już dwa lata, a po litewsku zna tylko „laba diena” i „ačiū” (czyli „dzień dobry” i „dziękuję”).

„Język litewski jest bardzo trudny. Jakby się bardzo chciało i tak się go nie nauczysz. Jedynym wyjściem wydaje się wyjechać dalej. Nie chcę problemów, chcę tylko pracować. Ale jeśli nie mogę mówić po litewsku, co mam zrobić?” — pisał Pakistańczyk.

CIĘŻKA PRACA I FRUSTRACJA

Wyjaśnił, że w pracy i w kontaktach z klientami posługuje się tylko aplikacją. To mu w zupełności wystarcza. Do dał też, jak ciężka jest jego praca.

Od 1 stycznia 2026 r. tysiące cudzoziemców pracujących w sektorze usług na Litwie będą musiały opanować podstawowy poziom języka litewskiego, a po dwóch latach pobytu wymagany będzie poziom wyższy. „KW” próbuje wyjaśnić, co sami imigranci sądzą o nowych wymagach.

„Na rowerze przejeżdżam setki kilometrów z ciężką torbą na plecach, nie zważając na pogodę. Dźwigam paczki, czasem bardzo ciężkie, i dostarczam je pod wskazany adres bez względu na porę doby. Wątpię, by ktoś z mieszkańców Litwy chciał pracować w takich warunkach za te same pieniądze. A ja muszę tak żyć, żeby przeżyć i utrzymać rodzinę. A teraz jeszcze mają wymogi językowe... Jak mam je spełnić, skoro nawet ucząc się bardzo, wciąż nie potrafię mówić po litewsku?” — pisał.

NOWE WYMAGI JĘZYKOWE

Jak w pisemnym komunikacie poinformowało nasz dziennik Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu, od 1 stycznia 2026 r. cudzoziemcy pracujący w sektorze usług i handlu będą musieli obsługiwać mieszkańców w podstawowym stopniu znajomości języka litewskiego — na poziomie A1. To poziom niezbędny do wykonywania prostych obowiązków

zawodowych i podstawowej komunikacji z klientami, wyjaśnił resort.

Wymóg będzie obowiązywał przez dwa lata od momentu wydania dokumentu potwierdzającego lub przyznającego prawo pobytu na Litwie. Po upływie tego okresu konieczna będzie znajomość języka na poziomie A2, by móc dalej pracować w sektorze usług i handlu. „Wyższy poziom umożliwi swobodną komunikację i zapewni odpowiednią jakość obsługi w kontaktach z mieszkańcami” — podaje ministerstwo.

Cudzoziemcy, którzy chcą uzyskać dokument potwierdzający znajomość języka, będą mogli przystąpić do egzaminów organizowanych przez Narodową Agencję Edukacji. Egzaminy odbywać się będą w szkołach bazowych, czyli placówkach samorządowych lub innych szkołach przygotowanych do ich przeprowadzania. ■

MRF MEDIJU
RĖMIMO
FONDAS

Takich osób, które codziennie pedałują mnóstwo kilometrów z ciężką torbą na plecach i w pracy komunikują się wyłącznie przez aplikację, jest w naszym kraju tysiące **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Delegacja USA w Moskwie.

Kallas: „UE może zrobić dwie rzeczy”

We wtorek 2 grudnia w Moskwie odbywa się spotkanie Putina z amerykańską delegacją. Tymczasem Rosja po raz kolejny bombarduje ludność cywilną w miastach. Kallas wskazuje „dwie rzeczy”, które może zrobić UE.

AMERYKANOM PRZEWODZI WITKOFF

Rozmowy, jak zapowiedział rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow, mają dotyczyć możliwości zakończenia wojny w Ukrainie i budowy porozumienia pokojowego. USA reprezentuje delegacja ze Steve'em Witkoffem na czele.

Jeszcze przed rozpoczęciem oficjalnych negocjacji w Moskwie, Putin wziął udział w serii niepublicznych spotkań przygotowawczych. Na pytania prasy o szczegóły planowanych rozmów Pieskow podkreślił, że nie ma zamiaru uprawiać „dyplomacji megafonowej”.

Z doniesień medialnych wynika, że niedzielne rozmowy w USA zostały uznane za produktywne, choć — jak zaznaczyli ich uczestnicy — wiele kwestii pozostaje nadal nierozstrzygniętych. Szef ukraińskiej delegacji Rustem Umierow określił spotkanie jako „owocne i udane”, a sekretarz stanu USA Marco Rubio mówił o „produktywnej” atmosferze, ale podkreślił, że to dopiero początek procesu.

„OBECNOŚĆ EUROPY KONIECZNA”

Równolegle do rozmów rosyjsko-amerykańskich w Europie narasta napięcie związane z wykluczeniem państw UE z dotychczasowych ustaleń. Głos zabrał m.in. szef francuskiej dyplomacji Jean-Noel Barrot, który wskazuje, że obecność Europy przy stole negocyjnym jest konieczna i uzasadniona.

„Rozmowy mające doprowadzić do pokoju w prowadzonej przez Rosję wojnie przeciwko Ukrainie nie obejdują się bez krajów europejskich” — powiedział Jean-Noel Barrot w poniedziałek, odnosząc się do wizyty Wołodymyra Zełenskigo w Paryżu.

Francuski minister przypomniał, że 28-punktowy plan USA dla Ukra-

Trwają negocjacje ws. Ukrainy. Tymczasem Rosja zwiększa presję, zabijając coraz więcej cywili w ich własnych domach Fot. EPA-ELTA

iny (który ostatecznie przybrał formę 19 punktów, według różnych doniesień) został istotnie zmieniony po konsultacjach z europejskimi partnerami.

„Udało się uzyskać to, że po raz pierwszy USA wyraziły jasno zamiar pracowania z nami nad przygotowaniem tego, co nazywa się gwarancjami bezpieczeństwa” — powiedział Jean-Noel Barrot w poniedziałek w Paryżu.

Jak zaznaczył, chodzi o militarne elementy zabezpieczające, które mają zapobiec kolejnej agresji ze strony Rosji po ewentualnym zawarciu pokoju.

CZY UNIA EUROPEJSKA W OGÓLE JEST W POKOJU?

Do braku obecności Unii Europejskiej w dotychczasowych rozmowach odniosła się również szefowa unijnej dyplomacji Kaja Kallas. Jej zdaniem brak zaproszenia dla UE do udziału w negocjacjach osłabia pozycję Europy w kluczowym momencie politycznym.

„Nie znamy jeszcze rezultatów rozmów, ale będziemy dzisiaj rozmawiać z ministrem obrony i ministrem spraw zagranicznych Ukrainy” — powiedziała Kaja Kallas w poniedziałek przed spotkaniem unijnych ministrów obrony w Brukseli.

Podkreśliła, że z dostępnych informacji wynika, iż rozmowy USA i Ukrainy były „trudne, ale produktywne”. Zwróciła uwagę, że Ukraina była zdana wyłącznie na siebie, ponieważ Unia nie została dopuszczona do stołu negocyjnego. „Ukraińcy brali w nich udział sami, bo do rozmów nie została zaproszona UE. Wierzę jednak, że Ukraińcy byli w stanie stanąć w swojej obronie” — oświadczyła Kallas.

„UE może zrobić dwie rzeczy, żeby skutecznie wspierać Ukrainę: po pierwsze, kontynuować naciski na Rosję, nakładając kolejne sankcje oraz finansując Ukrainę z tzw. pożyczek reparacyjnych zabezpieczonych zamrożonymi rosyjskimi aktywami” — powiedziała Kaja Kallas, odnosząc się do planów Brukseli.

Tymczasem w poniedziałek 1 grudnia Rosja przeprowadziła kolejny zmasowany atak raketowy na Dniepr w środkowo-wschodniej Ukrainie. Według danych przekazanych przez lokalne władze co najmniej trzy osoby zginęły, a 15 zostało rannych, w tym sześć ciężko. Rakiety spadły na miasto ok. godz. 10.30 czasu lokalnego. Świadkowie mówili o ponawianych atakach. To typowa rosyjska taktyka — kolejne ataki raketowe w te same miejsca mają na celu zabicie ratowników i strażaków.

Opr. A.K. na podst. PAP, mat. pras.

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Małe wielkie pytania”
07.30 „Piękno, zgłoś się!”
07.55 „Ziołowa apteka”
08.05 „Zdrowy Plan”
08.20 „Zakochaj się w Polsce”
08.45 „Klub u reaktorów”
09.35 S. dok. „Sensacje XX wieku – LUKA”
10.25 „Gra słów. Krzyżówka”
10.50 „Słownik polsko@polski”
11.15 „Małe wielkie pytania – dzieci pytają dorosłych”
11.40 „Tacy byliśmy”
12.10 S. „Warto kochać”
13.00 „Info Wilno – Flesz”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.35 „Anna Dymna – spotkajmy się”
14.00 „Muzyka w sieci”
14.20 „Pan Kleks – Wojna i miłość” film dok.
15.15 S. dok. „Notacje”
15.25 „Raport naukowy”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Małe wielkie pytania – dzieci pytają dorosłych”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 „Pielgrzymi Nadziei”
18.45 „Strona po stronie”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Niezwykle miejsca”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Krucjata”

21.50 „Tacy byliśmy”
22.15 „Zakochaj się w Polsce”
22.40 „Kulturalnie mówiąc”
23.05 S. „Na sygnale”
23.25 „Info Wilno”
23.40 „Studio Wilno”
00.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”
00.50 „Pielgrzymi Nadziei”
01.05 „Strona po stronie”
01.20 S. „Blondynka”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Twin Peaks 3”
23.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.10 Litwin w sercu

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”

8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”
10.00 S. „Poważne sprawy”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Legion samobójców” komedia
01.10 „Incepcja” thriller

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Klucz artystyczny
12.00 S. dok. „Odyseja za mitem”
12.55 „Historie społeczności”
13.25 Dajmu czadu!
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Drogi. Samochody. Ludzie”
16.30 Puchar Świata w Biathlonie
18.30 S. „Le karz Górski”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Niezwyciężony”
20.00 Mistrzostwa Europy w pływaniu na basenie krótkim 25 m. Półfinały i finał.
21.40 „Dobre życie” film dok.
23.00 „Tekst w pokerze”
23.30 „Klucz artystyczny”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maitas. Italija”
7.00 S. dok. „Rekiny. Litwa”
8.30 „Łotrzyki” komedia
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
13.00 S. „Dzikie serce”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Miasto czy wieś”
21.00 „Łotrzyki” komedia
22.00 TV3 wiadomości
22.30 „To oznacza wojnę” dramat
00.25 S. „Tajemnice Alaski”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Kod dostępu” film fab.
23.05 „Coś w wodzie” thriller
00.50 S. „FBI”

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litwa na żywo

8.30 S. „Poświęcić wszystko”
9.30 S. „Margarita”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Schoody do nieba”
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Margarita”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Schoody do nieba”

6.00 S. „Strażnik Teksasu”
7.00 S. „Cobra 11”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Prawo i porządek”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Leverage”
16.00 S. „Przetrawianie”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Prawo i porządek”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Czas parachunków” film fab.
23.10 „Yellowstone”
00.10 S. „Dron”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”

8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Powrót Molphara”
10.00 S. „Trochę słońca”
11.00 S. „Ratownictwo alpejskie”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Straż Pożarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjeś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Sommerdahl”
22.50 „Straż Pożarna Chicago”
23.45 S. „Alex Hugo”

06.25 S. „Wichrowe wzgórze”
07.15 S. „Akcyjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 „Serwis Info”
09.20 S. „Za raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 „Serwis Info”
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „To się optaca”
13.55 „Motyle i hi tech” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 „Serwis Info”
16.15 „Reporterzy”
16.35 Gra słów. Krzyżówka
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akcyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”

20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Piłka ręczna kobiet”
00.05 „Dziesięcioro przykazań” dramat

07.15 „Muzyczne poranki”
07.55 „Tamte lata, tamte dni”
08.35 S. dok. „Podróż z historią”
09.20 „Dzień z życia artysty”
10.00 S. „Noce i dnie”
11.10 „Brzezi-na” dramat
13.00 „Historia kina w Popielawach” film fab.
14.55 „Jakub Józef Orliński – oblicza artysty” film dok.
16.00 „Hala odlotów”
17.00 „Siekier-zada” dramat
18.35 S. „Noce i dnie”
19.40 „Łódź Kultury”
20.20 „Reformatorzy teatru polskiego” film dok.
21.00 „Teatr Telewizji”
22.10 „Ognie Świętego Elma” film fab.
00.05 „W poszukiwaniu dobrego filmu”

07.15 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.40 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
13.00 „Serwis Info”
13.10 „Jack Strong” film sensac.
15.20 „Polacy Światu”
15.30 „Moda na język polski”
16.00 „Serwis Info”
16.10 Historia kuchni polskiej
17.00 „Zaraz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Te-

leexpress Extra”
19.15 „Orkiestra jest jak człowiek” film dok.
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.10 „Królowa Tańca” film dok.
00.10 „Panorama”

08.25 „Był taki dzień”
08.28 „Waleczne z gór”
08.50 „Flesz historii”
09.10 S. „Wojenne dziewczyny”
09.50 „Podróż z historią”
10.15 „Karta. Archipelag pamięci” film dok.
11.15 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.30 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Drogi wolności”
14.05 S. dok. „Rzecz Polska”
14.15 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
15.10 „Polska i świat z historią w tle”
15.25 S. dok. „Kroniki Hitlera”
16.15 „Na bitwym szlaku”
16.35 S. „Korona królów”
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.50 „Polacy na morzu”
18.15 „Historia Polski” film dok.
19.05 „Wiedeńczyk. Historia podniebnej ucieczki” film dok.
19.35 „Było, nie minęło”
20.00 S. dok. „Wielcy polscy wynalazcy”
20.15 S. „Wojenne dziewczyny”
21.00 „Korfan-ty” film dok.
22.00 „Był taki dzień”

22.05 S. dok. „Historia w postaciach zapisana”
23.50 „Fenomen polskości” film dok.

00.30 Ona nigdy nie była sama. Czczigodna Sługa Boża Matka Teresa Kierocińska
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Moja parafia
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Poznajemy Polskę
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Świadectwo drogi. Stefan Kardynał Wyszyński
06.55 Bogu i ludziom ks. Stanisław Sudoł
07.45 Zawód: Prymas Polski
08.35 Edukacja domowa
08.55 Adwent na serio
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Życiu powiedzmy TAK
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Kantorowice
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.00 Mocni w Wierze

12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Powrót i Odnova
14.00 Życie jest piękne
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Mały Katyń – Obóz NKWD w Trzebusce
16.00 Błogosławiona, która zaufała
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
18.00 Wierzę w Boga
18.30 Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Póki nadzieja

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy staroci
14.00 Naprawa gospodarstwa
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zapomniane i upuszczone

TVP
WILNO

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Zwierza-ki Czytaki”
07.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
07.30 „Mamaland”
07.55 „W kotle historii”
08.20 S. dok. „Dzika Polska”
08.45 „Haszta-gi tygodnia”
09.25 „Notacje”
09.35 „Sensa-cje XX wieku”
10.30 „Gra słów. Krzyżówka”
10.55 „Słownik polsko@polski”
11.20 „Zwierza-ki Czytaki”
11.30 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.45 „Tacy byliśmy”
12.10 S. „M jak miłość”
13.00 „Info Wil-no – Flesz”
13.05 „Szansa na sukces”
14.15 „Szansa na sukces”
14.50 „Porwa-ni za młodu”
15.25 „Jak to działa”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Bar-wy szczęścia”
17.10 „Zwierza-ki Czytaki”
17.20 „ALCHEMIK”
17.35 S. „Czter-dziestolatek”
18.30 „Małe wielkie pytania – dzieci pytają dorosłych”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Polacy Światu”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Stule-cie Winnych”
21.50 „Tacy byliśmy”
22.15 S. dok. „Dzika Polska”
22.40 „Weteryna-rze z sercem”

23.05 S. „Na sygnale”
23.30 „Info Wilno”
23.45 „Studio Wilno”
00.05 „Sensa-cje XX wieku”

LRT | TV

6.00 Hymn Repu-bliki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kry-minalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morder-stwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomo-cy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgad-nij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Co dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Litwa mówi”
22.30 S. „Bitwy królestwa”
23.15 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.05 Notatki przyrodnika

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”
10.00 S. „Poważ-ne sprawy”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierw-sze randki”
13.00 Księżnicz-ka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”

15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wie-czór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 Nagrody muzyczne M1
22.45 „Bob Marley. One Love” dramat
00.55 S. „S.W.A.T.”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Repu-bliki Litewskiej
6.02 „Nierozwiązane kontrowersje histo-ryczne” film dok.
7.00 „(Nie)emigranci”
8.00 Pahonia
8.30 Drogi
9.00 Dzień do-bry, Litwo
11.30 „Odblaski”
12.00 S. dok. „Nie-zwyciężony”
12.30 „Žalgiris” film dok.
13.00 Koncert
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Drogi. Sa-mochody. Ludzie”
16.30 Puchar Świa-ta w Biathlonie
18.30 S. „Le-karz Górski”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Nie-zwyciężony”
20.00 Mistrzostwa Europy w pływaniu na basenie 25 m
21.45 Koncert
23.15 Przypomnijmy
23.30 Oto kino
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Miasto czy wieś”
8.30 „Łotrzy-ki” komedia
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wi-rze miłości”
11.00 S. „Napisa-ła: Morderstwo”
12.00 S. „Dzikie serce”
14.00 S. „Miłość

jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
19.30 „Show do-brego wieczoru”
21.00 „Łotrzy-ki” komedia
21.30 TV3 wiadomości
22.30 „Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia” dramat
00.45 S. „Tajem-nice Alaski”

6.00 „Moja kuch-nia najlepsza”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuch-nia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Operacja Terror” thriller
22.50 „Kod do-stępu” film fab.
00.55 S. „FBI”

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litwa na żywo
8.30 S. „Poświę-cić wszystko”
9.30 S. „Margarita”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Scho-dy do nieba”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Czyste miasta
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Sprawa gustu
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”

20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Margarita”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Scho-dy do nieba”

6.00 S. „Przetrwanie”
7.00 S. „Cobra 11”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Prawo i porządek”
11.00 „Najzabawniej-sze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Leverage”
16.00 S. „Przetrwanie”
17.00 S. „Simp-sonowie”
18.00 S. „Straż-nik Teksasu”
19.00 „Prawo i porządek”
20.00 „Najzabawniej-sze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Domino śmierci” film fab.
22.40 S. „Yellowstone”
23.35 S. „Dron”

6.00 S. „Kra-ina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Powrót Molphara”
10.00 S. „Tro-chę słońca”
11.00 S. „Ratow-nictwo alpejskie”
12.00 S. S. „Krymi-nalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 „Straż Po-żarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję

w czyjejs miłości"

17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Krymi-
 nalne umysły”
20.00 S. „Prawo
 i porządek”
21.00 S. „Som-
 merdahl”
22.50 S. „Straż
 Pożarna Chicago”
23.50 S. „Sommerdahl”

06.25 S. „Wichro-
 we wzgórze”
07.15 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuarium Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina
 (nie od) święta”
09.00 Serwis Info
09.20 „Okrasa
 łamie przepisy”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komi-
 sarz Alex”
12.00 S. „Ojciec
 Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w
 ogrodzie Extra”
13.55 „Świat dzikiej
 przyrody Nietoperz.
 Strażnik lasu”
15.00 S. „Wichro-
 we wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to
 melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za-
 raz wracam”
22.10 S. „Tak to się
 robi w Marsylii”
23.10 „Sekielski
 wieczorową porą”
00.15 „Jack Strong”
 film sensac.

07.15 „Muzycz-
 ne poranki”
08.00 „Tamte
 lata, tamte dni”
08.35 S. dok. „Po-
 drodze z historią”
09.20 „W poszukiwa-
 niu dobrego filmu”
10.00 S. „Noce i dnie”
11.15 „Siekiera-
 zada” dramat
12.35 „Film dla
 kosmitów” film fab.
14.00 „Reforma-
 torzy teatru pol-
 skiego” film dok.
14.40 „Film jest
 bajką” film dok.
15.30 „Tygodnik
 Kulturalny”
16.25 „Jota Carlosa
 Saury” film dok.
18.05 S. „Noce i dnie”
19.10 „Którędy
 po sztukę”
19.30 „Informa-
 cje kulturalne”
19.50 S. dok.
 „Reżyserzy”
20.45 „CYKL AD-
 WENTOWY”
21.00 „Iluzja” dramat
22.45 S. „Na wo-
 dach północy”
23.55 „Hala odlotów”

07.15 „Panorama”
07.35 S. „Per-
 ty Bałtyku”
08.00 „Okrasa
 łamie przepisy”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec
 Mateusz”
15.00 „Kultura, Gie-
 droyć i inni” film dok.
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Polskie Parki
 Narodowe” film dok.
16.40 „Turystycz-
 na Jazda”
17.00 S. „Za-
 raz wracam”
17.30 S. „Bar-
 wy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-

leexpress Extra”
19.15 „Rosół polski”
19.45 Panorama
20.10 „Kieru-
 nek Zachód”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Za marzenia”
23.15 „Studio
 w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.15 „Był taki dzień”
08.20 „Ex Libris”
08.40 „Było,
 nie minęło”
09.00 „Szlakiem
 miejsc niezwykłych”
09.10 S. „Wojen-
 ne dziewczyny”
09.55 „Podró-
 że z historią”
10.20 „Historia
 Polski” film dok.
11.10 „Encyklopedia
 II wojny światowej”
11.35 „W ser-
 cu Ameryki”
12.35 „Polska i świat
 z historią w tle”
12.45 „Waleczne z gór”
13.10 S. „Dro-
 gi wolności”
14.05 „Polska i świat
 z historią w tle”
14.25 S. dok. „Kanadyj-
 skie Parki Narodowe”
15.15 „Był taki dzień”
15.20 „Dziewczyna
 smok” film dok.
16.05 „Nobel
 na ludowo”
16.35 S. „Koro-
 na królów”
17.00 „Sensa-
 cje XX wieku”
17.50 „Na Tro-
 pach Historii”
18.00 „Historia
 Polski” film dok.
18.55 „Polacy
 na morze”
19.20 „Fake czy
 historia?”
19.55 „Ex Libris”
20.15 S. „Quo vadis?”
21.00 „Syreni
 śpiew” film dok.
21.25 „Oblicza
 terroryzmu”
22.10 „Jackie” film fab.

23.45 „Z matką w
 sercu” film dok.

00.15 Polacy w
 Bitwie o Anglię
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Raid Katyński
01.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
02.00 Aniół Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy
 niedokończone
03.25 Święty na
 każdy dzień
03.30 Każdy ma-
 luch to potrafi
03.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc
 Ojczyzna
05.00 Apel Ja-
 snogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spoty-
 ka się z człowiekiem
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowie-
 dzialni za Kościół
07.00 Mój przy-
 jacieł Laluś
08.00 Spektakl teatral-
 ny: Pupil pupila. Kome-
 dia w jednym akcie
08.35 Zdrowie z
 Bożej Apteki
08.55 Adwent na serio
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-
 luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni
 Jego mocą
10.30 Sanktu-
 aria polskie
11.00 Audycja Ge-
 neralna Ojca Świętego
 Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzycz-
 ne chwile
12.10 Mateczni-

ki Polskości

12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spoty-
 ka się z człowiekiem
13.00 Aniół Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wypaczo-
 ne sumienia
14.00 Zostaliśmy
 z Bogiem, Panie
 Pułkowniku
14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ukryci w
 łonie Matki
16.00 Katownie Praskie
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Cud prawdy
18.00 Po stro-
 nie prawdy
18.50 Muzycz-
 ne chwile
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Jubileusz 75lecia
 parafii pw. św. Józefa
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc
 Ojczyzna
22.00 Apel Ja-
 snogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 „Gorzki to chleb
 jest polskość” Cy-
 prian Kamil Norwid

7.00 Fani czte-
 rech kółek
9.00 Jak to jest
 zrobione?
10.30 Łowcy staroci
12.00 Fani czte-
 rech kółek
18.00 Fani czte-
 rech kółek
19.00 Jak to jest
 zrobione?
21.00 Samo-
 chód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno
 i szybko
00.00 Nagi instynkt
 przetrwania

DNI POLSKIEGO TEATRU NA WILEŃSZCZYZNIE 2025

TUWIM NA GŁOSY KWIATOWANIE

KONCERT POEZJI ŚPIEWANEJ

5.12.2025

piątek/ godz. 12.00

Centrum Kultury w Solecznikach

Wykonanie:

**Studenci Akademii Teatralnej
im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie**

muzyka: **Mateusz Dębski**

Wydarzenie w języku polskim

WSTĘP WOLNY!

Obowiązuje wstępna rejestracja

pod nr tel.: +37060314487

albo za pomocą kodu QR

Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa
złoty Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią
i Polakami za granicą w 2025 roku.

zatrzymać czas

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

RÓŻNE

W dobre ręce oddam kota i koteczkę.

Tel. +370 601 64 365

um
UTENOS MĖSA

**SKUPUJEMY
BYDŁO**

+370 620 33544

Mikolajki

**ZAPALENIE ŚWIATEŁEK NA CHOINCE
W RUDOMINIE**

**7
GRUDNIA**

Godz. 15.30 - Zabawa z animatorami i prezenty dla dzieci od Św. Mikołaja

Godz. 17.00 - Zapalenie światełek na choince

(ul. Wileńska 2, Rudominė)

„Parduodamos 77/1773 dalys žemės sklypo, unikalus Nr. 4400-5841-1531, esančio Vilniaus m. k. v., esančio Žibuoklių g. 40 už 43000 Eur. Pirmumo teisę turintis asmenys prašome kreiptis į Vilniaus m. 20-ąjį notarų biurą: Bebrų g. 1-1, Vilnius, tel. (0 5) 219 5577 dėl turto sklypo įsigijimo ir sąlygų gavimo.“

Zam. 2584

„Parduodamos 895/69768 dalys žemės sklypo, unikalus Nr. 4400-5909-4930, esančio Vilniaus m. k. v., esančio Radviliškio g. 6 už 14960 Eur. Pirmumo teisę turintis asmenys prašome kreiptis į Vilniaus m. 20-ąjį notarų biurą: Bebrų g. 1-1, Vilnius, tel. (0 5) 219 5577 dėl turto sklypo įsigijimo ir sąlygų gavimo.“

Zam. 2585

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Kandydaci do tytułu Polak Roku 2025

Renata Brasel
Kierowniczka artystyczna
Zespołu Pieśni
i Tańca „Wilia”

Władysław Kondratowicz
Minister spraw
wewnętrznych w rządzie
Republiki Litewskiej

Iwona Czerniawska
Dyrektorka Liceum im.
Adama Mickiewicza
w Wilnie

Daniel Naumovas
Wiceminister zdrowia
w rządzie Republiki
Litewskiej, naukowiec

Ks. Rajmund Jurolaitis
Proboszcz parafii
w Wisagini

Andrzej Orłowski
Członek SKOnSR,
dyr. spółki Żybartuva

Barbara Jundo-Kaliszewska
Doktor nauk
humanistycznych, autorka
monografii, organizatorka
konferencji naukowych

Beata Pietkiewicz
Była posłanka na Sejm RL,
prezes Forum
Wileńskiego,
projektantka mody

Alina Ewelina Kieżun
Harcerka, przedstawicielka
Litwy w Polonijnej Radzie
Konsultacyjnej przy
Marszałku Senatu RP

Agnieszka Skinder
Prowadząca programy,
konferansjerka,
dziennikarka,
działaczka

Plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” – „Polak Roku 2025”

Kandydat z listy:

Imię, nazwisko czytelnika*:

Adres e-mail czytelnika*:

Telefon czytelnika*:

Zgłoszenia (liczba kuponów nie jest ograniczona, w jednej kopercie może być dowolna liczba kuponów) prosimy nadsyłać do 31 grudnia br. na adres redakcji: Birbinių g. 4a, 02121 Vilnius z dopiskiem „Polak Roku 2025”. Kuponu można również wrzucać do specjalnej skrzynki, która jest umieszczona w recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

*Dane kontaktowe są opcjonalne – w przypadku ich braku zgłaszający nie uczestniczy w konkursie dla głosujących. Nagrody dla czytelników będą rozdane podczas gali „PR2025”.